

ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014-2020 m. PLANO PROJEKTO

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

Plano rengimo organizatorius:

Šalčininkų rajono savivaldybės administracija

Dokumento rengėja:

EKO KONSULTACIJOS

2015 m. | Vilnius

Plano pavadinimas: **Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 -2020 m. planas (projektas)**

Dokumentas: **Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita**

Plano rengimo organizatorius: **Šalčininkų rajono savivaldybės administracija**
Vilniaus g. 49, Šalčininkai
Tel. (8 380) 51 233,
Faks. (8 380) 51 244
El. paštas priimamasis@salcininkai.lt
Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Komunalinio ūkio skyriaus vyresnysis specialistas (ekologas) Miroslav Neverkevič
Tel. 8 611 49188
El. paštas: miroslav.neverkevic@salcininkai.lt

Dokumento rengėja: **UAB „Ekokonsultacijos“**
Įmonės kodas: 300081400
Adresas: J. Galvydžio g. 3, LT – 08236 Vilnius
Aplinkos apsaugos specialistė Jolanta Graudinytė
El. paštas: jolanta@ekokonsultacijos.lt
Tel./faks.: (8 5) 274 54 91

Dokumento data: **2015.11.06**

Turinys

1	IVADAS	8
2	PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SAŠAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ.....	11
2.1	PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	11
2.2	PLANO TURINYS	12
2.3	PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA	14
2.4	PLANO SAŠAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ	21
3	ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS.....	25
3.1	APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI	27
3.2	PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS TARŠA	28
3.3	DIRVOŽEMIS	29
3.4	NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI.....	29
3.5	BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS	29
3.6	KULTŪROS PAVELDAS.....	30
3.7	KRAŠTOVAIZDIS	32
3.8	MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI	33
3.9	VISUOMENĖS SVEIKATA	34
4	TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS	36
5	SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS.....	40
6	SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI	42
7	PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ	45
7.1	APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI	45
7.2	PAVIRŠINIS IR POŽEMINIS VANDUO.....	55
7.3	DIRVOŽEMIS	55
7.4	NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI.....	56
7.5	BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS	56
7.6	KRAŠTOVAIZDIS	56
7.7	KULTŪROS PAVELDAS.....	56
7.8	MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI	57
7.9	VISUOMENĖS SVEIKATA	58
7.10	PASEKMIŲ APLINKOS OBJEKTAMS TARPUSAVIO SAŲEIKA	59
8	PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI.....	60
9	PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS	61
9.1	PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA	61
9.2	NAGRINĖTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVOS.....	61
9.3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVŲ ĮVERTINIMO METODIKA	64

10	SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV	64
11	PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS	64
12	ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA	68
13	VISUOMENĖS DALYVAVIMAS	72
14	PRIEDAI	73

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS:

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
AM	Aplinkos ministerija
ES	Europos Sąjunga
VAATC	UAB „VAATC“ (Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras)
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
RAAD	Regiono aplinkos apsaugos departamentas
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
VSATP	Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
TIPK leidimas	Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
KA	Komunalinės atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

PAGRINDINĖS SĄVOKOS:

Antrinės žaliavos – tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos;

Apmokestinamieji gaminiai – pagal Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą apmokestinami gaminiai;

Atliekos – medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti;

Atliekų naudojimas – veikla, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekas sudarančių medžiagų naudojimas konkrečiai paskirčiai vietoj kitų medžiagų, arba veikla, kurios rezultatas yra atliekų paruošimas naudoti pagal tą paskirtį įmonėje arba visame ūkyje;

Atliekų perdirbimas – atliekų naudojimo veikla, kai atliekas sudarančios medžiagos perdirbamos į tos pačios ar kitos paskirties produktus ar medžiagas. Ši veikla apima organinių medžiagų perdirbimą, tačiau neapima naudojimo energijai gauti ir perdirbimo į medžiagas, kurios turi būti naudojamos kaip kuras ar užpildas;

Atliekų surinkimas – atliekų paėmimas iš atliekų turėtojų, įskaitant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą ir parengiamąjį laikymą iki atliekų surinkimo įrenginiuose, kuriuose atliekos iškraunamos, kad jas galima būtų paruošti pervežti į atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius;

Atliekų šalinimas – veikla, nepriskiriama prie atliekų naudojimo, net jei antrinis tokios veiklos rezultatas yra medžiagų ar energijos gavimas;

Atliekų turėtojas – atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų;

Atliekų tvarkymas – atliekų surinkimas, vežimas, naudojimas ir šalinimas, šių veiklų organizavimas ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnė priežiūra, įskaitant, kai minėtus veiksmus atlieka prekytojas atliekomis ar tarpininkas;

Atliekų tvarkytojas – įmonė, kuri surenka ir (ar) veža, ir (ar) naudoja, ir (ar) šalina atliekas, atlieka šių veiklų organizavimą ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Prie atliekų tvarkytojų priskiriami prekytojai atliekomis ar tarpininkai, vykdantys nurodytą veiklą;

Biologiškai skaidžios atliekos – bet kokios atliekos, kurios gali skaidytis ar būti suskaidytos aerobiniu ar anaerobiniu būdu;

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė - butyje susidarančių didelių gabaritų atliekų (stambių buitinių apyvokos daiktų: senų baldų, langų, durų, dviračių, kilimų, radiatorių, automobilinių kėdučių, naudotų padangų, vežimėlių, talpų) ir kitokių butyje susidarančių didelių matmenų atliekų surinkimo (priėmimo) aikštelė;

Elektros ir elektroninė įranga – įranga, kuriai tinkamai funkcionuoti reikalingos elektros srovės arba elektromagnetiniai laukai, ir įranga, skirta kurti, perduoti arba išmatuoti tokias sroves ar laukus, skirta naudoti su ne didesne kaip 1 000 V įtampa esant kintamajai srovei ir su ne didesne kaip 1 500 V įtampa esant nuolatinei srovei. Elektros ir elektroninės įrangos kategorijų sąrašą tvirtina Aplinkos ministerija;

Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidarančios) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas;

Mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginys – įrenginys skirtas komunalinių atliekų rūšiavimui, antrinių žaliavų atskyrimui ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimui;

Pakuočių atliekos – pakuotės ir pakuočių medžiagos, pagal atliekų apibrėžimą priskiriamos atliekoms, išskyrus pakuočių gamybos atliekas;

Pakuotė – gaminys, pagamintas iš bet kokių medžiagų ir skirtas gaminiams pakuoti, apsaugoti, gabenti ir pateikti vartotojams ar gaminių naudotojams;

Pavojingosios atliekos – atliekos, kurios pasižymi viena ar keliomis pavojingomis savybėmis, nurodytomis 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinamos kai kurias direktyvas III priedas (OL 2014 L 365, p. 89), priede;

Pirminis rūšiavimas arba atliekų rūšiavimas jų susidarymo vietoje – atliekų atskyrimas jų susidarymo vietoje atsižvelgiant į jų rūšį ir pobūdį, siekiant jas atskirai surinkti;

Sąvartynas – atliekų šalinimo įrenginys ant žemės ar žemėje (po žeme). Sąvartynams taip pat priklauso atliekų šalinimo įrenginiai, kuriuose atliekų darytojas šalina savo atliekas jų susidarymo vietoje, ir nuolatiniai (veikiantys ilgiau negu vienus metus) įrenginiai, naudojami laikinai laikyti atliekas, išskyrus įrenginius, kuriuose atliekos iškraunamos, kad būtų paruoštos toliau pervežti naudojimui, pradiniam apdorojimui ar šalinimui; įrenginiai, kuriuose atliekos laikomos iki naudojimo ar pradinio apdorojimo trumpiau negu trejus metus, ir įrenginiai, kuriuose atliekos laikomos iki šalinimo trumpiau negu vienus metus;

Žaliosios atliekos - sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos (šakos, lapai, žolė, daržo atliekos), miškininkystės atliekos.

1 ĮVADAS

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) reglamentavimas

Kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos *Aplinkos apsaugos įstatyme*, **strateginis pasekmių aplinkai vertinimas** (SPAV) – tai „tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, teikiamos konsultacijos, atsižvelgiama į vertinimo bei konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo“.

SPAV atliekamas pagal 2001 m. birželio 27 d. *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo* ir šių Lietuvos teisės aktų reikalavimus:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 patvirtintą *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą*;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. D1-208 patvirtintą *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašą*.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano projektas atnaujina 2010 m. lapkričio 30 d. Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-1388 patvirtintą *Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą*. Šis planas rengiamas pagal Lietuvos Respublikos *Atliekų tvarkymo įstatymo* ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintus *Reikalavimus regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams*.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte nustatytos priemonės, užtikrinančios *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366* ir *Vilniaus regiono plėtros tarybos 2015 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 51/1S-16* patvirtintame *Vilniaus apskrities regioniniame 2014-2020 m. atliekų tvarkymo plane* nustatytus tikslus ir uždavinius.

SPAV procedūrų taikymas

Remiantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 7.1* punkto reikalavimu, SPAV „privaloma atlikti, kai planai ir programos skirti <...> atliekų tvarkymui <...> ir lemia ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedėlius, plėtros pagrindus“. Reikalavimas rengiamiems savivaldybių atliekų tvarkymo planams atlikti SPAV nustatytas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose *Reikalavimuose regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams*.

SPAV proceso dalyviai

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto **rengimo organizatorius** yra Šalčininkų rajono savivaldybės administracija.

Pagal su Šalčininkų rajono savivaldybės administracija pasirašytą sutartį, *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto* rengimo SPAV

konsultantas yra UAB „Ekokonsultacijos“.

SPAV procese **subjektų** teisėmis dalyvauja:

- Šalčininkų rajono savivaldybės administracija;
- Vilniaus rajono savivaldybės administracija;
- Trakų rajono savivaldybės administracija;
- Varėnos rajono savivaldybės administracija;
- Aplinkos apsaugos agentūros Vilniaus skyrius;
- Vilniaus visuomenės sveikatos centras;
- Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis padalinys;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

SPAV **dalyvis:**

- Visuomenė

**SPAV
apimties
nustatymo
dokumentas**

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimtis buvo nustatyta, atsižvelgiant į strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų nuomonę dėl vertinamų pasekmių, aplinkos komponentų bei vertinimo metodų. *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto SPAV apimties nustatymo dokumento* derinimo su subjektais išvados pateiktos 2 priede.

**SPAV
ataskaitos
sudėtis**

Vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo* reikalavimais, SPAV ataskaitoje pateikta ši informacija:

- Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis (2 skyrius);
- Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas (3 skyrius);
- Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos (4 skyrius);
- Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos (5 skyrius);
- Su planu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai (6 skyrius);
- Plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį (7 skyrius; galimos reikšmingos tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai, taip pat biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai);
- Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti (8 skyrius);

- Nagrinėtų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos (9 skyrius);
- Sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV (10 skyrius);
- Plano įgyvendinimo pasekmių stebėsenos (monitoringo) priemonės (11 skyrius);
- Ataskaitoje pateiktos informacijos netechninė santrauka (12 skyrius);
- Informacija apie visuomenės dalyvavimą (13 skyrius).

Šios ataskaitos prieduose pateikta ši informacija:

- Atnaujinamo Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas (1 priedas);
- SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas);
- Visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (3 priedas);
- Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo teritorijoje įsteigtos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinės saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai (4 priedas).

2 PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas rengiamas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams reikalavimus.

2.1 Pagrindiniai plano tikslai ir uždaviniai

Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo uždutys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu*. Plėtojant Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti nustatytus atliekų tvarkymo prioritetus:

1. prevenciją;
2. paruošimą naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai;
3. perdirbimą, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti;
4. kitokį naudojimą, pavyzdžiui, naudojimą energijai gauti, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti;
5. šalinimą, prieš tai atskyrus perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindinis Šalčininkų rajono savivaldybės organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti valstybės nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo uždutis Šalčininkų rajono savivaldybei, nustatomi šie Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 m.:

1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį.

Biologiškai skaidžių atliekų šalinamų sąvartynuose mažinimo tikslas – sumažinti sąvartyne šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekį iki nustatytų *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane*, siekiant sumažinti neigiamą poveikį aplinkai, ypač neigiamiems klimato pokyčiams, o taip pat panaudojant vertingus išteklius, gražinant juos į aplinką vertingo produkto – komposto – pavidalu. Įgyvendinant šį tikslą taip pat iš dalies sprendžiama atliekų prevencijos problema.

1.1. uždavinys. Skatinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje.

1.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą.

2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.

Rūšiuojamojo atliekų surinkimo tikslas – naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, tuo pačiu sumažinant sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekį. Atliekų naudojimas, įskaitant atliekų deginimą išgaunant energiją, taip pat prisideda prie šio tikslo ir mažina sąvartyne šalinamų atliekų kiekius. Rūšiuojamasis atliekų surinkimas taip pat užtikrina atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą.

2.1. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų sraute esančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo sistemą.

2.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti kitų (specifinių) komunalinių atliekų srautų surinkimo sistemą.

2.3. uždavinys. Plėtoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimo sistemą.

3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą, įskaitant saugų jų šalinimą.

3.1. uždavinys. Sumažinti sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekį.

3.2. uždavinys. Užtikrinti saugią aplinkai sąvartyno eksploataciją.

3.3. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą.

3.4. uždavinys. Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus.

2.2 Plano turinys

Vadovaujantis 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintais *Reikalavimais regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams*, savivaldybių atliekų tvarkymo planai rengiami komunalinėms (buityje susidarančioms pavojingoms, biologinėms atliekoms, antrinėms žaliavoms – popieriui ir kartonui, stiklui, plastikui, metalui, įskaitant pakuočių atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekoms, naudotoms padangoms, didelių gabaritų (statybos ir griovimo, baldų ir kt.), mišrioms ir kitoms buityje susidarančioms atliekoms) ir kitoms atliekoms, kurios gali būti tvarkomos savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto turinys:

1. ĮVADAS

2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

2.1 BENDRA INFORMACIJA APIE SAVIVALDYBĘ

2.2 SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS

2.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS

2.3.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

2.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

2.3.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

2.4 ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STATISTINIAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO DUOMENYS

2.4.1 Gyventojų skaičius ir būstai

2.4.2 Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų ir įmonių) aptarnavimas

2.4.3 Susidariusių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis

2.4.3.1 Valstybinės atliekų apskaitos rodiklių vertinimas

- 2.4.3.2 Komunalinių atliekų susidarymo vertinimo rezultatai
- 2.4.3.3 Šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimų rezultatai
- 2.4.3.4 Susidariusių komunalinių atliekų sudėties vertinimas
- 2.4.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai
- 2.5 PAKUOČIŲ ATLIEKŲ IR KITŲ ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS
- 2.6 BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS
 - 2.6.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas
 - 2.6.2 Žaliųjų atliekų atskiras surinkimas ir tvarkymas
 - 2.6.3 Maisto / virtuvės atliekų tvarkymas
 - 2.6.4 Likusių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas
- 2.7 SPECIFINIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS
- 2.8 MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS
 - 2.8.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas
 - 2.8.2 Mišrių komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai
 - 2.8.2.1 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai
 - 2.8.2.2 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo
 - 2.8.3 Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai
 - 2.8.4 Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai
- 2.9 VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS
- 2.10 VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ
- 2.11 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ, GRĖSMIŲ ANALIZĖ
- 3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014–2020 M.**
 - 3.1 VALSTYBINĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS
 - 3.2 ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI
- 4. ŠALČININKO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014–2020 M.**
- 5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS**
 - 5.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS
 - 5.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR PAKARTOTINIO NAUDOJIMO ATEITYJE VERTINIMAS
- 6. PLANUOJAMOS SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KONTROLĖS PRIEMONĖS**
 - 6.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ORGANIZACINĖS SISTEMOS PLĖTRA
 - 6.2 PLANUOJAMOS GAMINTOJŲ IR IMPORTUOTOJŲ VAIDMUO KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOJE

7. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

7.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PROGNOZĖS

7.1.1 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

7.1.2 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

7.1.3 Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

7.1.4 Po rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

7.1.5 Visuomenės švietimo ir informavimo priemonių plėtra

8. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

9. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

10. PRIEDAI

2.3 Plane numatomos priemonės ir nauja infrastruktūra

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

2014-2020 metų vykdymo laikotarpiu Vilniaus regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – Vilniaus regiono mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginiai, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai.

Šiuo metu žaliųjų atliekų tvarkymui Šalčininkų rajono savivaldybėje nuo 2015 m. rugpjūčio mėn. eksploatuojama 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (toliau – ŽAKA). Didelių gabaritų ir pavojingųjų atliekų tvarkymui įrengtos 3 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (toliau – DGASA). Informacija apie šių aikštelių pajėgumus pateikta 1 lentelėje.

Lentelė 1. Esamos didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.

Adresas	Eksploatacijos pradžia	Pajėgumas, tonos/metus
1	2	3
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės		
Jašiūnų k., Jašiūnų sen., Šalčininkų raj.	2015 m. birželio mėn.	247
Malūno g. 20, Eišiškės, Šalčininkų raj.	2015 m. birželio mėn.	230,22
Vilniaus g. 3G, Šalčininkai	2013 m. gegužės mėn.	230,22
Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė		
Šalčininkų r. sav. Gerviškių sen. Čiužiakampio k.	2015 m. rugpjūčio mėn.	2100

Taip pat toliau bus eksploatuojamas Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Šalčininkų rajone arba regiono mastu planuojama įgyvendinti pilotinį maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo projektą ir remiantis šio pilotinio projekto rezultatais, sukurti reikiamus maisto atliekų perdirbimo pajėgumus. Šiame pilotiniame projekte bus įvertinti ir nustatyti Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje galimi maisto/virtuvės atliekų

rūšiuojamojo surinkimo pajėgumai, nustatytos sėkmingo surinkimo pajėgumų diegimo prielaidos, įvertinta kainodara bei ekonomiškai pagrįstas maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamo surinkimo tikslingumas, įvertintos ir pasiūlytos tolimesnio surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimo/ tvarkymo galimybės. Techninė specifikacija šiam projektui bus rengiama darbine tvarka atsižvelgiant į šiuo metu besiformuojančią Europos Sąjungos ir Lietuvos politiką šių atliekų tvarkymo klausimais, rengiamus ir planuojamus rengti nacionalinius teisės aktus bei nacionalines projekto finansavimo galimybes svarstant regioninio projekto galimybę. Be to, rengiantis projektui, siūloma apsvarstyti regioninio bendradarbiavimo galimybes vykdant projektą ar apsieičiant gerąja praktika bei patirtimi.

Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Vilniaus regione, pavaizduoti 1 pav.

Pagrindiniai regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurie šiuo metu yra statomi ir bus pradėti eksploatuoti iki 2018 m. yra:

- Vilniaus regiono mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginiai, kuriuos planuojama pastatyti iki 2015 m. pabaigos Vilniaus mieste, Jočionių g. 13;
- atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai, kuriuos planuojama pastatyti iki 2018 m. Vilniaus mieste, Jočionių g. 13.

Kadangi MBA įrenginių įrengimui jau buvo atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros iki *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto* rengimo pradžios, tai šie įrenginiai laikomi esamais.

Taip pat pažymime, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. 486 „Dėl Vilniaus ir Kauno miestų centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias kogeneracines elektrines projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais“ priedo informacija, ne vėliau kaip iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai bus įrengti biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai, kurių elektrinė galia - iki 145 MW. Lygiagrečiai, iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai (iki 53 MW elektrinės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje bus papildomai įrengti ir Kaune. Šie projektai pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais, jų įgyvendinimas pavestas „Lietuvos energija“, UAB.

„Lietuvos energija“, UAB Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudosiančios kogeneracinės jėgainės projekto įgyvendinimą numato atlikti etapais. Projekto pradžia – 2015 m., o pabaiga - 2017 m. pabaigoje.

2015 m. vasario mėn. įsteigta projektą vykdysianti specialiosios paskirties bendrovė UAB „Vilniaus kogeneracinė jėgainė“, kurios 100 proc. akcijų šiuo metu priklauso „Lietuvos energija“, UAB.

Šiuo metu „Lietuvos energija“, UAB užsakymu Vilniaus kogeneracinės jėgainės įrengimui atliktos poveikio aplinkai vertinimo (toliau - PAV) procedūros. Aplinkos apsaugos agentūra 2015-09-02 raštu Nr. (15.9)-A4-9693 priėmė sprendimą, kad planuojama ūkinė veikla – Vilniaus kogeneracinės jėgainės statyba ir eksploatacija – leistina pagal parengtą PAV ataskaitą, pasirenkant PŪV vystymo alternatyvą Nr. 2 arba PŪV vystymo alternatyvą Nr. 3. Šiuo metu vykdomos visuomenės informavimo apie Aplinkos apsaugos agentūros priimtą sprendimą procedūros.

SPAV ataskaitoje pateikta informacija apie aukščiau minėtų planuojamų MBA įrenginių ir atliekų deginimo įrenginių galimą poveikį arčiausiai esančioms saugomoms, kultūros paveldo, gyvenamosios paskirties ir kitoms teritorijoms.

Taip pat ateityje Šalčininkų rajono savivaldybės administracija planuoja papildomai Dieveniškių arba Poškonių seniūnijose įrengti 1 DGASA. Tačiau tiksli šios aikštelės įrengimo vieta nėra žinoma, bet bus pasirinkta tokia statybos vieta, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

2015 - 2016 m. planuojama įrengti ir įteisinti eksploatuojamoje regioninio sąvartyno sekcijoje asbesto turinčių atliekų šalinimo aikštelę bei iki 2017 m. įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją.

Šioje Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto rengimo stadijoje vertinama, kad Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytas užduotis bus galima įgyvendinti pasinaudojant esama arba iki 2018 m. planuojama sukurti (MBA įrenginiai, atliekų deginimo įrenginiai) komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai

Vilniaus regione iki 2016 m. planuojama pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginius, Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės. MBA įrenginių projektinis pajėgumas – iki 250 tūkst. tonų per metus mišrių komunalinių atliekų¹. Pagrindinė šių įrenginių paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti antrines žaliavas (metalus, plastiką, popierių, kartoną, stiklą), biologiškai skaidžias atliekas ir paruošti kietąjį atgautąjį kurą (KAK) atliekų deginimo įrenginiams. MBA įrenginius statys ir 20 metų eksploatuos konkurso būdu parinkta įmonė UAB „Energeman“.

MBA įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos. Įrenginių operatoriui nustatyti reikalavimai, kad antrinių žaliavų atskyrimo iš pirminio MKA srauto efektyvumas būtų ne mažesnis nei:

- juodųjų metalų >80%,
- spalvotųjų metalų >80%,
- plastiko >45%,
- stiklo >45%,
- popieriaus/kartono >15%.

Bendras reikalaujamas antrinių žaliavų (metalų, plastikų, stiklo, popieriaus) atskyrimo efektyvumas turi būti ne mažesnis kaip 12 proc. nuo patenkančio į įrenginius mišrių komunalinių atliekų srauto. Priemaišų dalis atskirtose antrinėse žaliavose – ne didesnė kaip 10 proc.

Biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu, tai aerobinis bioskaidžių atliekų apdorojimo procesas, kaip ir kompostavimas, tačiau šio proceso metu biologiškai skaidžių atliekų degradavimo metu susidariusi šiluma naudojama atliekose esančiam vandeniui pašildyti tam, kad intensyviai aeruojant atliekų masę būtų sumažinta vandens išgaravimui reikalinga energija. Šio proceso metu visa atliekų masė išdžiovinama, pašalinant iki 70-80 proc. atliekose esančios drėgmės. Tokiu būdu likutinis atliekų masėje esantis vandens kiekis sudaro mažiau 20 proc. bendros masės. Taip visoje atliekų masėje praktiškai sustabdomi biologiniai degradacijos procesai (puvimas, rūgimas ir pan.), atliekos nebeskleidžia kvapų, yra dalinai stabilizuotos.

¹ MBA įrenginių pajėgumas pateiktas pagal projekto „Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“. Mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginių projektavimo, statybos ir eksploatacijos techninėse specifikacijose nurodytą informaciją. MBA įrenginių statybos ir eksploatavimo PAV atrankos dokumentuose, kurie su Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento Vilniaus skyriumi buvo suderinti 2014-07-29 raštu Nr. (15.8)-A4-3561 „Atrankos išvada dėl UAB „VAATC“ komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos ir eksploatacijos žemės sklype, esančiame Jočionių g. 13, Vilniaus m. poveikio aplinkai vertinimo“, MBA įrenginių pajėgumas – 277,2 tūkst. tonų per metus.

Po biologinio apdorojimo gautas kietasis atgautasis kuras (toliau – KAK) bus perduotas atliekų deginimo įmonei. Energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25%. KAK bus naudojamas energijai gauti atliekų deginimo įrenginiuose.

Likusios po mechaninio rūšiavimo energetinę vertę turinčios atliekos bus perduodamos energijos gamybai į atliekų deginimo įrenginius.

Išrūšiuotos netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai gauti komunalinės atliekos, bus vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną.

Atliekų deginimo įrenginiai

Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programoje yra numatyta Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai įrengti (rekonstruoti ar nauju) kogeneracinių įrenginių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių ir (ar) vietinių (komunalinių atliekų) energijos išteklių, kurių bendros elektros ir šilumos įrenginių elektrinis pajėgumas būtų iki 145 MW, o šiluminė galia – iki 240 MW. Atsižvelgiant į šiuos motyvus „Lietuvos energija“, UAB Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos dokumentuose analizuoja tris vystymo alternatyvas.

PŪV vystoma alternatyva Nr. 2. Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai įrengiama kogeneracinė jėgainė susidedanti iš: atliekas deginančio kogeneracinio įrenginio ir biokurą deginančio kogeneracinio įrenginio. Atliekas deginančio kogeneracinio įrenginio elektrinė galia būtų iki 20 MWe, šiluminė galia – iki 65 MWš. Deginamų atliekų homogenizavimui, siekiant stabilizuoti deginimo procesą, atliekų deginimo įrenginyje taip pat galėtų būti deginamas biokuras. Biokuro deginančio kogeneracinio įrenginio elektrinė galia siektų iki 80MWe, šiluminė galia – iki 175 MWš. Iš viso šios alternatyvos atveju energijos gamybai būtų panaudojama iki ~160.000 tonų atliekų bei iki ~620.000 tonų biokuro per metus.

PŪV vystymo alternatyva Nr. 3. Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai įrengiama mišrų kurą (biokurą ir atliekas) deginanti kogeneracinė jėgainė, kurios elektrinė galia siektų iki 45 MWe, šiluminė galia – iki 120 MWš. Iš viso šios 3 alternatyvos atveju energijos gamybai būtų panaudojama iki ~160.000 tonų atliekų bei iki ~350.000 tonų biokuro per metus.

Papildoma alternatyva prie PŪV vystymo alternatyvos Nr. 2. Šios alternatyvos atveju kartu su PŪV vystymo alternatyvos Nr. 2 įgyvendinimu, išlaikant ir neviršijant numatytų šiluminės ir elektrinės galių bei naudojamų kuro kiekių, papildomai yra numatoma galimybė išnaudoti Vilniaus termofikacinės elektrinės TE-3 esamus inžinerinius įrenginius: garo turbiną su elektros generatoriumi bei susijusią inžinerinę infrastruktūrą, paduodant į juos planuojamoje naujoje kogeneracinėje jėgainėje pagamintą garą elektros gamybai ir termofikacinio vandens šildymui.

Vadovaujantis „Lietuvos energija“, UAB suteikta informacija, įgyvendinama projekto alternatyva bus pasirinkta patvirtinus Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo dokumentus.

Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje atliekas deginančiame įrenginyje bus deginamos:

- atliekos – t.y. po MBA įrenginių likusios, netinkamos perdirbti energetinę vertę turinčios nepavojingosios komunalinės atliekos, įskaitant kietąjį atgautąjį kurą (KAK) bei džiovintas ar sausintas komunalinių nuotekų valymo dumblas, nepriskiriamas pavojingosioms atliekoms;
- biokuras – t.y. iš miškų ūkio ir susijusios pramonės šakų žaliavų, atliekų ir liekanų pagaminti kietieji produktai, skiedros, medienos atliekos, pjuvenos, granulės. Biokuras naudojamas atliekų homogenizavimui ir atliekų deginimo proceso stabilizavimui.

Kadangi degintinų komunalinių atliekų kalingumas svyruoja itin plačiose ribose nuo minimalaus 6 MJ/kg iki maksimalaus 22 MJ/kg, tai biokuras į komunalinių atliekų srautą būtų įmaišomas esant mažesniai nei 8-7 MJ/kg komunalinių atliekų kalingumui ar jų kalingumui viršijus 14-15 MJ/kg. Toks biokuro naudojimas leistų išlaikyti pastovią temperatūrą pakuroje ir tokiu būdu minimizuojant iškastinio

kuro – gamtinių dujų – vartojimą, taip išvengiant šiltnamio efektą sukeliančių dujų susidarymo. Biokuro kaip pagrindinio kuro naudojimas komunalinių atliekų kogeneracinėje jėgainėje nenumatytas.

Numatoma, kad Vilniaus kogeneracinė jėgainė degins komunalines atliekas iš Vilniaus ir Utenos regionų MBA įrenginių. Tačiau PAV ataskaitos dokumentuose nurodyta, kad didžiąją dalį 70-100 proc. Vilniaus atliekų deginimo jėgainėje deginamų atliekų kiekio sudarys Vilniaus MBA įrenginiuose atrūšiuotos ir antriniam perdirbimui netinkamos nepavojingosios atliekos.

Numatyti šie atliekų iš Vilniaus MBA įrenginių parametrai:

- kaloringumas – 9-12 MJ/kg;
- drėgnumas – ≤ 25 proc.;
- peleningumas – 10-35 proc.;
- tankis – 150-350 kg/m³;
- frakcijos dydis – <200 mm.

Papildomas atliekų kiekis (iki 30 proc.) bus atvežamas iš kitų Lietuvos miestų MBA įrenginių. Atvežamo KAK kaloringumas gali kisti labai plačiame diapazone – 6,0-15,0 MJ/kg. Atskirais atvejais nedidele dalimi gali būti atvežamas ir didesnio kaloringumo KAK.

Informacija apie Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje planuojamus deginti atliekų ir kito kuro kiekius pateikta 2 lentelėje.

Lentelė 2. Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje numatomi sudeginti atliekų ir kito kuro kiekiai.

Kuras	Sunaudojimas per metus		
	Alternatyva Nr. 2	Alternatyva Nr. 3	Papildoma alternatyva prie alternatyvos Nr. 2
1	2	3	4
Atrūšiuotos ir antriniam perdirbimui netinkamos nepavojingosios komunalinės atliekos, įskaitant KAK: Iš Vilniaus MBA Iš Utenos MBA*	144 144 t 15 856 t Iš viso – iki 160 000 t/metus	144 144 t 15 856 t Iš viso – iki 160 000 t/metus	144 144 t 15 856 t Iš viso – iki 160 000 t/metus
Džiovintas arba sausintas nuotekų valymo įrenginių dumblas	15 000 t SM	15 000 t SM	15 000 t SM
Biokuras	620 000 t	350 000 t	620 000 t
Durpės (jei bus deginamos durpės analogišku kiekiu sumažės biokuro sunaudojimas)**	62 000 – 124 000 t	35 000-70 000 t	62 000-124 000 t
Gamtinės dujos	2,5 – 3,0 mln. m ³	2,5 – 3,0 mln. m ³	2,5 – 3,0 mln. m ³

* Neviršijant bendro nustatyto kuro kiekio atrūšiuotos ir antriniam perdirbimui netinkamos nepavojingosios komunalinės atliekos, įskaitant KAK gali būti vežamos iš kitų regionų MBA, jeigu nebūtų galimybės reikalingo kiekio atvežti iš Vilniaus ir Utenos MBA.

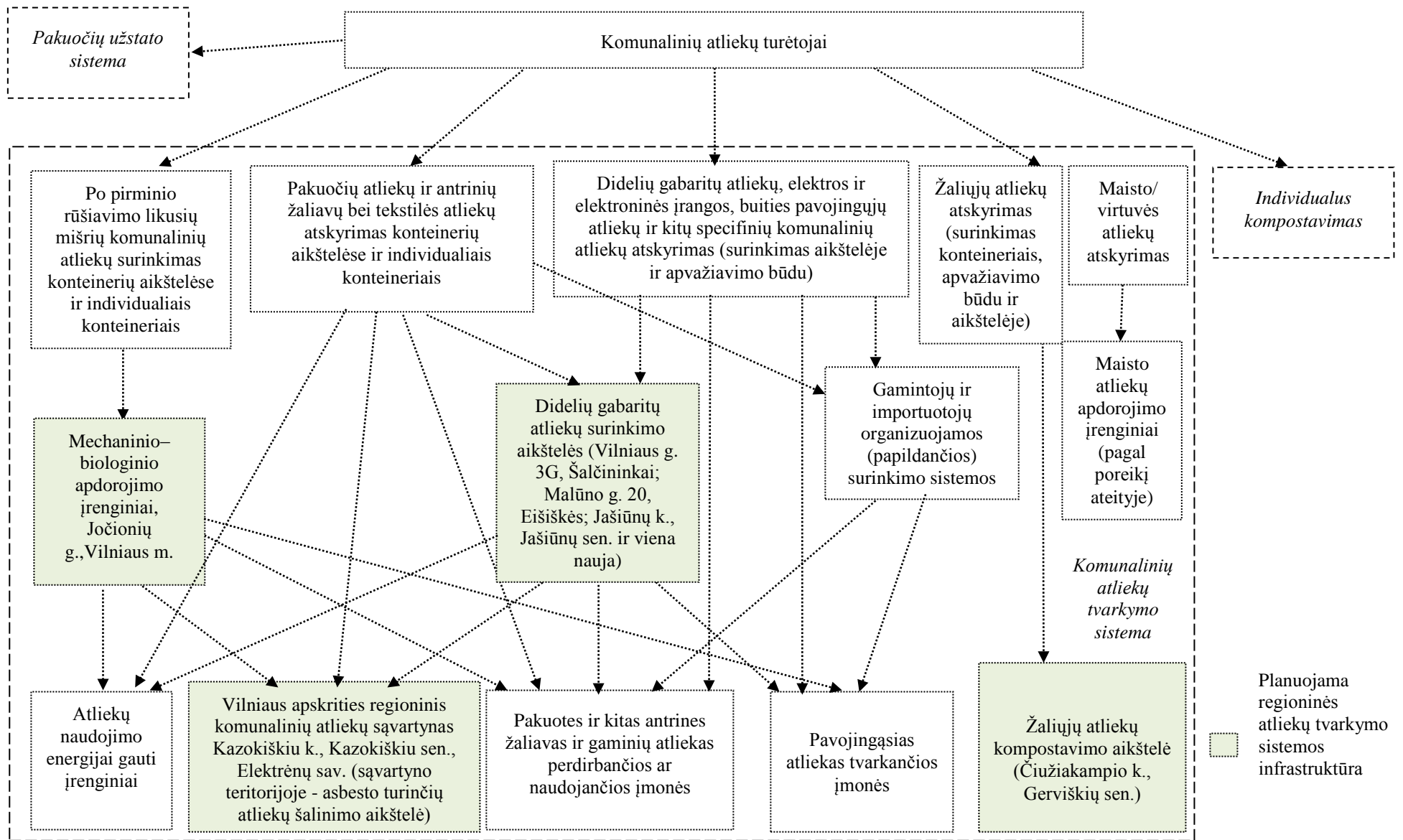
** durpių sunaudojimas gali sudaryti iki 10-20 proc. biokuro kiekio.

Įvertinus tai, kad šiuo metu užbaigtos Vilniaus kogeneracinės jėgainės įrengimo poveikio aplinkai vertinimo procedūros ir atliekų degimo įrenginius planuojama pradėti eksploatuoti nuo 2018 m., tai kol nebus pastatyti Vilniaus regione atliekų deginimo įrenginiai, energetinę vertę turinčios atliekos bus vežamos į Klaipėdos ar Kauno regiono ar kitus atliekų deginimo įrenginius arba laikomos joms skirtoje laikymo vietoje, kol Vilniaus mieste atsiras atliekų deginimo įrenginiai. Pažymime, kad šie degiosios atliekų frakcijos iki 2018 m. tvarkymo planai (panaudojimas energijos gamybai atliekų deginimo jėgainėse Klaipėdoje ar Kaune) neprieštarauja Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano

232.2 punktui, nes Klaipėdos regiono plėtros tarybos 2014 m. lapkričio 18 d. sprendimu Nr. 51/3S-27 patvirtintame Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane (5.2.5 sk.) yra numatyta, kad „UAB „Fortum Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje 2014-2020 m. laikotarpyje planuojama pradėti energijai naudoti po rūšiavimo likusias netinkamas perdirbimui energetinę vertę turinčias atliekas ir iš kitų Lietuvos regionų. Tokių atliekų priėmimo sąlygos bei galimi panaudoti energijos gamybai kiekiai bus nustatyti UAB „Fortum Klaipėda“ taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime, kurį teisės aktų nustatyta tvarka turi išduoti Aplinkos apsaugos agentūra“. Kauno regiono tarybos 2015 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. 51/2S-11 patvirtintame Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane (4.2.5 sk.) taip pat numatyta, kad „užtikrinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą bei įgyvendinant bendruosius aplinkos apsaugos principus, apibrėžtus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje, jei regione veiks atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Leidimo reikalavimų, pagal įrenginio techninius pajėgumus ir Leidime nustatytas veiklos sąlygas, gali būti naudojamos po rūšiavimo likusios ir perdirbimui netinkamos energetinę vertę turinčios atliekos iš visų Lietuvos regionų. Visi deginimo procese susidarę nepavojingi dugno pelenai ir šlakai galės būti šalinami regioniniame sąvartyne, jeigu įrenginiui išduotame Leidime nėra numatyta kitaip“.

Įvertinus aiškiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad šioje Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano rengimo stadijoje vertinama, kad Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytas užduotis bus galima įgyvendinti pasinaudojant esama arba iki 2018 m. planuojama sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

Pažymime, kad pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

1 pav. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Šalčininkų rajono savivaldybėje, 2020 m.

2.4 Plano sąsaja su kitais planais ir programomis

Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas numatys priemones, užtikrinančias Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytų užduočių įgyvendinimą. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys pateiktos 3 lentelėje.

Vadovaujantis VATP, 2014-2020 m. laikotarpiui nustatomos tokios Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:

Lentelė 3. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

VATP punktas	Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys		
230.1. 236. 237. 8 priedas	užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų: - 2014-2015 m. – 4 355 tonos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2016-2017 m. – 3 919 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2018-2019 m. – 3 484 tonos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - nuo 2020 m. – 3 048 tonos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
230.2. 242.	iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Savivaldybė: perdirbti rūšiuojamuoju atliekų surinkimo būdu surinktas atliekas (antrines žaliavas ir kitas komunalines atliekas, išskyrus žaliąsias atliekas).
230.3. 242.	iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Regioniniu principu: mechaniškai ir biologiškai apdoroti mišrias komunalines atliekas ir panaudoti energijos gamybai degiąsias atliekas bei perdirbti iš mišrių atliekų srauto išrūšiuotas perdirbimui tinkamas atliekas. Taip pat kompostuoti atskirai surinktas žaliąsias atliekas regioninėse žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse, kurias eksploatuoja VAATC.
230.4.	užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Savivaldybė: perdirbti rūšiuojamuoju atliekų surinkimo būdu surinktas antrines žaliavas. Regioniniu principu: perdirbti iš mišrių atliekų srauto išrūšiuotas antrines žaliavas.
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys		

239.1.	iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Savivaldybė: surinkti žaliąsias atliekas. Regioniniu principu: kompostuoti surinktas žaliąsias atliekas regioninėse žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse, kurias eksploatuoja VAATC.
239.2.	iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, t. y. planuojama įgyvendinti mechaninio–biologinio apdorojimo įrenginio statybos Vilniaus m. pramoniniame rajone projektą.
239.3.	iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Savivaldybė: atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekas; Regioniniu principu: apdoroti surinktas maisto / virtuvės atliekas (regioniniame) įrenginyje, prieš tai atlikus bandomąjį maisto / virtuvės atliekų surinkimo projektą regiono mastu ir parengus galimybių studiją dėl regioninių apdorojimo pajėgumų reikalingumo.
239.4.	biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Regioniniu principu: parengti galimybių studiją dėl regioninių maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų reikalingumo, įvertinant galimybes panaudoti komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūrą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys		
246.1.	iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Savivaldybė
246.2.	užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: 246.2.2. Šalčininkų rajono savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; 246.2.3. vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas; 246.2.4. savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio	Savivaldybė

	išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.	
246.3.	pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.	Savivaldybė
246.4.	jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Savivaldybė
246.5.	atsižvelgdamas į savivaldybių teritorijų ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus.	Savivaldybė
246.6.	atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Savivaldybė
Visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo gyventojams paslaugos užtikrinimas		
254.	Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	Savivaldybė

Vilniaus apskrities regioninis 2014-2020 metų atliekų tvarkymo planas

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte nustatytos priemonės, užtikrinančios Vilniaus regiono plėtros tarybos 2015 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 51/1S-16 patvirtintame Vilniaus apskrities regioniniame 2014-2020 m. atliekų tvarkymo plane nustatytą užduočių vykdymą.

Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planas

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas atnaujins 2010 m. lapkričio 30 d. Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-1388 patvirtintą Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą.

Šalčininkų rajono savivaldybės

Šalčininkų rajono savivaldybės 2011-2015 metų strateginis plėtros planas patvirtintas Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. T-28.

2011-2015 metų strateginis plėtros planas Įvertinus Šalčininkų rajono savivaldybės 2011-2015 metų strateginiame plėtros plane su atliekų tvarkymu susijusių priemonių įgyvendinimo būklę buvo nustatyta, kad šiame plėtros priemonių plane numatytos priemonės yra įgyvendintos iki *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto rengimo pradžios*, todėl jos į atnaujinamą palną neperkeliamos.

Nacionalinė energetinės nepriklausomybės ir strategija ir Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas prisidės prie 2012 m. birželio 26 d. LR Seimo nutarimu Nr. XI-2133 patvirtintos *Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos* įgyvendinimo. *Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje* nustatyta būtinybė Lietuvoje ir toliau didinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą elektrai ir šilumai gaminti, kaip vieną iš kuro rūšių apibrėžiant buitines atliekas. Degių atliekų panaudojimo energijai išgauti tikslu, didžiuosiuose šalies miestuose arba prie jų planuojama statyti atliekų deginimo įmones, kuriose atsirastų galimybė kasmet pagaminti apie 0,8 TWh šilumos energijos. Strategijoje nustatyta, kad iki 2020 metų ne mažiau 23 procentus galutinio energijos suvartojimo sudarys atsinaujinantys energijos ištekliai (ne mažiau kaip 20 procentų elektros sektoriuje, ne mažiau kaip 60 procentų centrinio šildymo sektoriuje, ne mažiau kaip 10 procentų transporto sektoriuje). Prie šių atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo užduočių įgyvendinimo prisidės ir perdirbimui netinkamų, bet energetinę vertę turinčių atliekų naudojimas energijai gauti. *Nacionalinėje atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijoje* be kitų nustatoma ši atsinaujinančių energijos išteklių sektoriaus plėtros kryptis: „*skatinti elektros energijos gamybą iš įvairių rūšių biokuro, taip pat ir komunalinių atliekų. Sudaryti sąlygas kuo daugiau naudoti šalyje susidarancias komunalines, pramonines ir kitas atliekas, taip mažinti į sąvartynus išvežamų atliekų kiekį ir tradicinių energijos išteklių poreikį energijai gaminti*“.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatoma po mechaninio biologinio apdorojimo likusias netinkamas perdirbti energetinę vertę turinčias atliekas naudoti energijos išgavimui (KAK panaudoti energijos gamybai atliekų deginimo įmonėse).

Teritorijų planavimo dokumentai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2004 m. sausio 15 d. Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatyme Nr. IX-1962 pateiktu išaiškinimu, teritorijų planavimo dokumentai yra bendrieji (generaliniai), specialieji ir detalieji planai, kuriuose raštu ir grafiškai pateikti sprendiniai dėl teritorijų, žemės sklypų ar jų grupių tvarkymo, naudojimo ir apsaugos bei teritorijos vystymo reikmių ir sąlygų.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytiems atliekų tvarkymo įrenginiams bendrieji (generaliniai), specialieji ir detalieji planai nebus rengiami. *Todėl Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas nėra teritorijų planavimo dokumentas. Šio plano sąsają su teritorijų planavimo dokumentais nėra.*

3 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

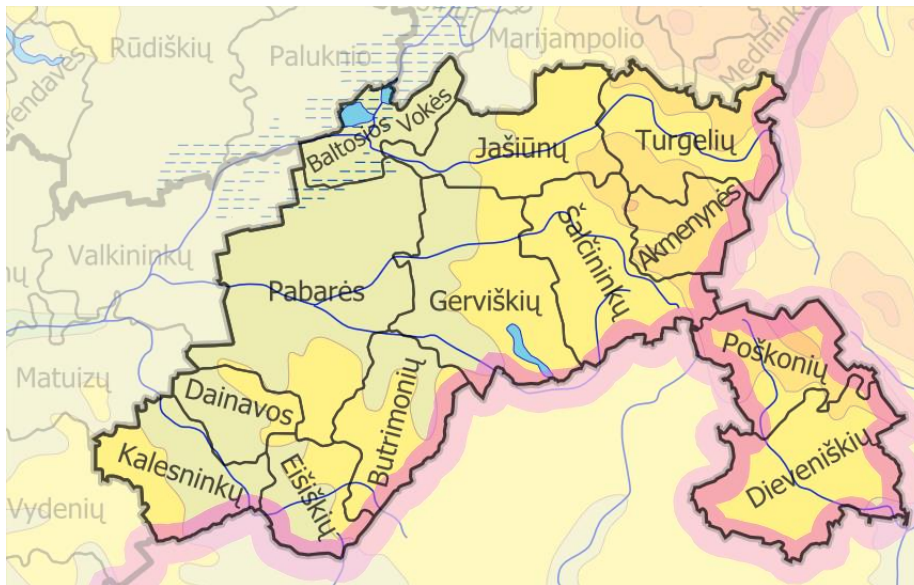
Šiame skyriuje pateikiamos bendros Šalčininkų rajono aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas* nebus įgyvendintas.

Bendra informacija. Šalčininkų rajono savivaldybė yra įsikūrusi Vilniaus apskrities pietrytinėje dalyje, Baltarusijos pasienyje. Rajono plotas 1491,4 kv. km. Administracinis centras - Šalčininkai, 42 km nuo Vilniaus, kitas rajono miestas - Eišiškės, miesto tipo gyvenvietė - Baltoji Vokė.

Rajonas ribojasi su Vilniaus, Trakų ir Varėnos rajonais, pietuose ir rytuose rajono ribos sutampa su Lietuvos - Baltarusijos valstybine siena.

Miškai užima 43,77 proc. rajono ploto (miškingumas 1,5 karto didesnis negu vidutiniškai Lietuvoje). Didžiausias miškų masyvas - Rūdninkų giria. Susideda iš 23 miškų, kurių didžioji dalis priklauso šiam rajonui. Miestai ir gyvenvietės užima 2,21 proc. Šalčininkų rajono ploto, pramonės, transporto įmonės, keliai - 2,41 proc., vandenys - 1,74 proc., rajone dominuoja žemdirbystės plotai - 44,71 proc., kitos paskirties plotai - 5,16 proc. Per šiaurinę rajono dalį teka Merkys su keliolika trumpų intakų. Didžiausias Merkio intakas Šalčia kerta rajono teritoriją pietinėje dalyje. Rūdninkų girios viduriu teka Šalčios intakas Visinčia. Šalčininkų rajone yra 8 ežerai. Didžiausi yra Kernavo ir Papio ežerai. Taip pat rajone yra 18 tvenkinių.

Šalčininkų rajono savivaldybės teritorija suskirstyta į 13 seniūnijų (žr. 2 pav.):

2 pav. Šalčininkų rajono savivaldybės teritorija.

Šalčininkų rajono savivaldybėje 2013 metais gyveno 33 172 gyventojai, o 2014 metais gyveno 32 705 gyventojai (Lietuvos Statistikos departamento duomenimis), gyventojų tankumas 2013 m. pabaigoje buvo 22,24 žm./km², o 2014 m. pabaigoje – 21,93 žm./km². Palyginus 2001 m. ir 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis, gyventojų skaičius Šalčininkų rajono savivaldybėje sumažėjo 12 proc.²

² Remiantis 2001 m. visuotinio surašymo duomenimis, Šalčininkų rajono savivaldybėje gyveno 39282 gyventojai. Remiantis 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis, Šalčininkų rajono savivaldybėje gyveno 34544 gyventojai.

Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2013–2014 m. savivaldybės teritorijoje buvo įregistruota 330 juridinių asmenų.

2013 m. Šalčininkų rajone buvo 13 109 būstai, iš kurių 4012 – butai daugiabučiuose namuose, 9097 – butai 1-2 butų namuose. 2014 m. Šalčininkų rajone buvo 13282 būstai, iš kurių 4015 – butai daugiabučiuose namuose, 9267 – butai 1-2 butų namuose. Gyvenamojo fondo bendras naudingas plotas 2013 m. siekė 928,2 tūkst. m², o 2014 m. – 944,3 tūkst. m². Vidutinis būsto naudingas plotas 2013 m. – 28,0 m², o 2014 m. – 28,9 m². Jeigu vertinti, kad iš viso Šalčininkų rajone 2013 m. yra 13 109 namų ūkiai (individualių namų ir butų suma), tai vidutinis statistinis namų ūkio dydis – 2,53 žmogaus, o 2014 m. jis sudarė – 2,46 žmogaus.

Esami komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai. Kuriant Šalčininkų rajono savivaldybės ir Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros statoma ir pradės veikti iki 2018 m. Šiuo metu Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusiems komunalinėms atliekoms tvarkyti eksploatuojamos Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje esamos 3 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė bei Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas. *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* (toliau – VSATP) nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didžiųjų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, EEI atliekų, naudotų padangų, pavojingųjų buitinių atliekų, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, tekstilės atliekų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų. Vertinant tai, kad Šalčininkų rajono savivaldybėje gyvena 32 705 gyventojai (2015 m. pradžioje), tai savivaldybės teritorijoje VSATP užduoties įgyvendinimui turi būti įrengta 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių. Šalčininkų rajono savivaldybėje šiuo metu eksploatuojamos 3 DGASA, todėl galima teigti, kad VSTAP užduotis įgyvendinta.

VSATP taip pat buvo nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas. Ši užduotis yra įgyvendinama. Nuo 2015 m. rugpjūčio mėn. eksploatuojama 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė. Daugiau kompostavimo aikštelių pastatyti šiuo metu neplanuojama. Skatinant individualų kompostavimą 2014 m. gyventojams dalijamos kompostavimo dėžės.

Šalčininkų rajono savivaldybėje susidaranti mišrios komunalinės atliekos vežamos šalinti į **Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną**. Šis komunalinių atliekų sąvartynas yra Kazokiškių k., Kazokiškių sen., Elektrėnų sav., 3,5 km į šiaurę nuo Vievio miesto, 1,7 km į rytus nuo Zelvės ežero ir 1,6 km į pietus nuo Cielgio upelio beveik išeksploatuoto Kazokiškių žvyro ir smėlio karjero vietoje. Atstumas iki sodybų yra kiek daugiau nei 500 metrų, t.y. už sanitarinės apsaugos zonos ribų (500 m). Sąvartynas pradėtas eksploatuoti 2007 m. Bendras sąvartyno plotas – 30,16 ha; iš viso suprojektuotos 6 sąvartyno sekcijos. Atliekų kaupo plotas – 27,1 ha. Projektinis sąvartyno pajėgumas - 6 mln. t atliekų per 20 metų (340 000 t per metus, 930 t per dieną).

2015 - 2016 m. planuojama įrengti ir įteisinti eksploatuojamoje regioninio sąvartyno sekcijoje asbesto turinčių atliekų šalinimo aikštelę bei iki 2017 m. įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją.

Vadovaujantis 2011-04-05 LR Aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apaugos departamento raštu Nr. VR-1.7-536 „Galutinė atrankos išvada dėl Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno modernizavimo poveikio aplinkai vertinimo“, sąvartyno kaupo dugnas izoliuotas (2 mm HDPE paklotas ir 0,5 m sutankinto molio sluoksniu), apsaugantis nuo bet kokios taršos sklidimo į požeminę aplinką, su įrengta filtrato surinkimo drenažine sistema. Šia sistema surinktas filtratas kartu su sąvartyno buities, lietaus ir gamybinėmis nuotekomis automatizuota siurbline paduodamas į Elektrėnų-Vievio miestų biologinius nuotekų valymo įrenginius, esančius Vievyje, už 1,2 km nuo sąvartyno. Sąvartyne veikia atvirkštinio osmoso nuotekų valymo įrenginys, kuris leidžia apvalyti sąvartyno nuotekas (filtratą) iki Elektrėnų-Vievio biologinių nuotekų valymo įrenginių operatoriaus nustatytų reikalavimų. Pažymime,

kad šiuo metu dėl tam tikrų techninių kliūčių sąvartyne susidaręs filtratas yra iš dalies valomas vietiniuose įrenginiuose arba išvežamas į Vilniaus miesto nuotekų valymo įrenginius.

Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne šalinamos Vilniaus regione susidaranti nepavojingosios komunalinės atliekos ir nepavojingosios gamybinės atliekos iš įmonių, kurių perdirbti nėra techninių galimybių bei pajėgumų. Planuojama, kad sąvartynas veiks apie 20 metų nuo eksploatacijos pradžios. Vilniaus apskrities regioninio komunalinio atliekų sąvartyną eksploatuoja VAATC.

3.1 Aplinkos oras ir klimato veiksniai

Vadovaujantis Šalčininkų rajono savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo 2011-2014 metų programoje ir jos įgyvendinimo priemonių plane, patvirtintame Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. T-111, pateikta informacija, Šalčininkų rajone paplitęs smulkus verslas. Rajone veikia 365 įmonės (Statistikos departamento duomenimis). Ūkinės veiklos požiūriu Šalčininkų rajone esančios įmonės priklauso skirtingoms šakoms, tai maisto produktų gamyba, medžio apdirbimas, akmenų apdorojimas, plastmasės perdirbimas ir kt. Rajone daugiausia įmonių, veikiančių paslaugų sferoje. Dauguma šiuo metu veikiančių įmonių yra išsidėsčiusios aplink Jašiūnų mstl., Šalčininkų mst. ir Eišiškių mst.

Pagrindiniai atmosferos taršos šaltiniai savivaldybėje yra transportas, energetika ir pramonė. Šalčininkų rajono savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo 2011-2014 metų programoje ir jos įgyvendinimo priemonių plane atliktos analizės metu buvo nustatyta, kad savivaldybėje stambiausi oro teršėjai – įmonės, tokios kaip: AB „Actas“ (išmetami teršalai: anglies monoksidas (A), azoto oksidai (A), kietosios dalelės (A), kietosios dalelės (C)); UAB „Merkio agrofirma“ (išmetami teršalai: anglies monoksidas (A), azoto oksidai (A), kietosios dalelės (C)); ūkininko Česlavo Morozo kiaulių ferma (išmetami teršalai: anglies monoksidas (B), azoto oksidai (B), kietosios dalelės (C)). Pagrindinis oro teršėjas šildymo sezono metu yra AB „Šalčininkų šilumos tinklai“ katilinės.

Pagal Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenis, teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių, tenkantis vienam gyventojui, Šalčininkų rajono savivaldybėje 2004 – 2013 m. sumažėjo 49 proc., nuo 5,1 kg 2004 m. iki 2,5 kg 2013 m. 2013 m. didžiausią dalį į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų sudarė fluoras ir kiti teršalai (1,4 kg arba 56 proc. vienam gyventojui), anglies monoksidas (0,7 kg arba 28,0 proc. vienam gyventojui) bei azoto oksidas (0,3 kg arba 12 proc. vienam gyventojui). Mažiausiai į atmosferą išmetama lakiųjų organinių junginių bei sieros dioksido.

Informacija apie 2012 m. ir 2013 m. iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestus teršalų kiekius pateikta 4 lentelėje.

Lentelė 4. Šalčininkų rajono savivaldybėje 2012 - 2013 m. į aplinkos orą išmestų teršalų kiekis, t/metus.

Teršalo pavadinimas	Išmestų teršalų kiekis, t/m	
	2012 m.	2013 m.
Kietosios medžiagos	4,5	2,9
Dujinės ir skystosios medžiagos	138,5	80,5
Sieros dioksidas	2,8	0
Azoto oksidai	18,7	10,4
Anglies monoksidas	72,2	23,9
Lakūs organiniai junginiai	0	0,2
Fluoras ir kiti teršalai	44,8	46,0
Viso teršalų	143,0	83,4

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2015 m.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai oro kokybei Šalčininkų rajono savivaldybėje. Visos Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos

vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną Kazokiškėse, Elektrėnų rajone.

Taip pat pažymime, kad atliekų tvarkymo sektorius nėra laikomas reikšmingas šiltnamio dujų susidarymo šaltinis, todėl nepatenka į prekybos apyvartiniais taršos leidimais schemą Lietuvoje.

3.2 Paviršinio ir požeminio vandens tarša

Šalčininkų rajone yra 8 ežerai. Didžiausi yra Kernavo ir Papio ežerai. Taip pat rajone yra 18 tvenkinių. Per Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijos šiaurinę rajono dalį teka Merkys su keliolika trumpų intakų. Didžiausias Merkio intakas Šalčia kerta rajono teritoriją pietinėje dalyje. Rūdinkų girios viduriu teka Šalčios intakas Visinčia.

Šalčininkų rajone visiems vartotojams – gyventojams, įstaigoms ir pramonės įmonėms pagal poreikį tiekiamas tik požeminis vanduo. Tačiau dauguma sistemų nėra pilnai išvystytos, nėra didelis prisijungusių gyventojų skaičius, daugelyje sistemų vandens kokybė – prasta, paskirstymo tinklai – nepatikimi. Neprisijungę gyventojai naudoja vandenį iš išsikastų gilių arba negilių šulinių.

Šalčininkų rajone centralizuoti nuotekų surinkimo tinklai yra rajono centre ir dar dvylikoje gyvenviečių. Didžiausia nuotekų surinkimo sistema yra Šalčininkų mieste. Bendras nuotekų surinkimo tinklo ilgis yra apie 50 km. Įgyvendinus projektą „Nemuno aukštupio baseino 1 paketas 1 etapas“ sudaryta galimybė prie nuotekų tinklų prisijungti dar 160 namų ūkių (Šalčininkuose 94, Eišiškėse 66). Įgyvendinant projektą Nr.VP3-3.1-AM-01-V-02-096 „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Šalčininkų rajone“ Šalčininkuose ir Eišiškėse nutiesta 3,94 km naujų vandentiekio tinklų, 5,19 km naujų nuotekų tinklų, pastatyta 1 nauja nuotekų siurblinė. Prie vandentiekio tinklų planuojama prijungti 270 gyventojų, prie nuotekų tinklų numatoma prijungti 432 gyventojus.

Šalčininkų nuotekų valyklos pajėgumas 1800 m³/parą, o Eišiškių nuotekų valyklos pajėgumas 350 m³/parą. Šalčininkų nuotekų valykloje išvaloma 1280 m³ nuotekų per parą, Eišiškių – 280 m³/parą.

Kitose rajono gyvenvietėse nuotekų surinkimo tinklai išvystyti labai silpnai. Dauguma gyvenviečių su nuotekų tinklais turi savus nuotekų valymo įrenginius.

Informacija apie 2011 m. ir 2012 m. Šalčininkų rajone ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimą į paviršinius vandenis telkinius pateikta 5 lentelėje.

Lentelė 5. Šalčininkų rajono savivaldybėje 2011 m., 2012 m. išleistos į paviršinius vandenis ūkio, buities ir gamybinės nuotekos.

	Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršinius vandenis tūkst. m ³	
	2011 m.	2012 m.
Išleista išvalytų iki normos nuotekų	356,6	364,9
Išleista nepakankamai išvalytų nuotekų	581,8	438,0
Išleista nuotekų, kurių nereikia valyti	2 043,0	178,7
Išleista užterštų (be valymo nuotekų)	0	0
Viso išleista nuotekų	2 981,4	981,6

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2015 m.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai paviršinio ir požeminio vandens taršai. Visos Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną Kazokiškėse, Elektrėnų rajone. Regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne (Kazokiškių k., Kazokiškių sen., Elektrėnų sav.), atitinkančiame ES reikalavimus, įrengta filtrato surinkimo ir valymo sistema. Šiuo metu dėl tam tikrų techninių kliūčių sąvartyne susidaręs filtratas yra iš dalies valomas vietiniuose įrenginiuose arba išvežamas į Vilniaus miesto nuotekų valymo įrenginius. Nuotekos susidaranti esamose DGASA ir ŽAKA bei kituose atliekas tvarkančiuose įrenginiuose yra surenkamos ir tvarkomos laikantis Lietuvos Respublikos

aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 patvirtinto Nuotekų tvarkymo reglamento bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193 patvirtinto Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento reikalavimų. Todėl galime teigti, kad neigiamas poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui yra kontroliuojamas.

3.3 Dirvožemis

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau pagrindinis poveikis siejamas su dirvožemio praradimais dėl atliekų sąvartynų užimamų plotų. Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno užimamas plotas – 30,16 ha.

3.4 Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių

Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje 2013 m. susidarė apie 6,09 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių daugiau nei 0,69 tūkst. tonų buvo perdirbta/panaudota ir daugiau nei 5,39 tūkst. tonų pašalinta sąvartyne (žr. 6 lentelę). Pažymime, kad atliekų šalinimas yra pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo būdas Šalčininkų rajone, todėl yra prarandami dideli kiekiai tiek medžiaginių, tiek energetinių išteklių.

Lentelė 6. Komunalinių atliekų, bendrai surinktų Šalčininkų rajono savivaldybėje, sutvarkymas (2013 m.).

		Atliekų kiekis		
		tonos/metus	proc.	kg/gyventojui/metus
1.	Perdirbtas/panaudotas komunalinių atliekų kiekis	697	11,4	19
2.	Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	5 391	88,6	148
3.	Surinktas ir sutvarkytas komunalinių atliekų kiekis	6 087	100	167

Šaltinis: Savivaldybės ataskaita AAA už 2013 m.

3.5 Biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos

Šalčininkų rajono savivaldybėje kaip vertingiausi kraštovaizdžiai išskiriami Pietryčių (Dainavos) lygumoje plytinti Rūdninkų giria, Ašmenos aukštumos kalvos ir plynaukštės bei Merkio, Šalčios, Visinčios, Gaujos upių ir jų intakų slėniai.

Vadovaujantis *Saugomų teritorijų valstybės kadastro* duomenų bazėje pateikta informacija, Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje yra 26 draustiniai, 2 biosferos poligonai, 14 Natura 2000 teritorijų, iš kurių: 12 teritorijų priskirta Buveinių apsaugai svarbioms teritorijoms ir 2 Paukščių apsaugai svarbioms teritorijoms. Šalčininkų rajono savivaldybėje yra 13 gamtos paveldo objektų, iš kurių 3 – botaniniai, 10 – geologiniai. Informacija apie saugomas teritorijas pateikiama 4 priede.

Teisės aktai reglamentuojantys veiklą šiose saugomose teritorijose yra:

- Lietuvos Respublikos *saugomų teritorijų įstatymas*. Šis įstatymas nustato visuomeninius santykius, susijusius su saugomomis teritorijomis, saugomų teritorijų sistema, saugomų teritorijų steigimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja veiklą jose;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. balandžio 19 d. nutarimas Nr. 380 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimo Nr. 276 „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

Šalčininkų rajono teritorijoje ir netoli regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių įsteigtos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinės saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai pateikti

SPAV ataskaitos 4 priede. Nei vienas esamas komunalinių atliekų tvarkymo įrenginys nepatenka į Europos ekologinio tinklo Natura 2000, nacionalines saugomas ar gamtos paveldo objektų teritorijas.

3.6 Kultūros paveldas

Pagrindinis teisės aktas reglamentuojantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių apsaugą yra Lietuvos Respublikos 1994 m. gruodžio 22 d. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas Nr. I-733 (Žin., 1995, Nr. 3-37; Žin., 2004, Nr.153-5571).

Šalčininkų rajone yra daugiau kaip 280 kultūros vertybių objektu, iš kuriu reikšmingiausi yra: buvusio Jašiūnų dvaro pastatu ansamblis (XIX a. pradžia) ir to paties laikotarpio parkas, Gornostajiškių dvaro sodyba, Tabariškių XVIII a. bažnyčios ansamblis ir buvusio dvaro svirnas, Dieveniškių miestelio ir Eišiškių miesto senamiesčiai – valstybinės reikšmės urbanistikos paminklai, Norviliškių vienuolyno kompleksas (XVI–XVII a.), Eišiškių piliavietė – įtraukta į 270 įdomiausių Lietuvos archeologijos paminklų sąrašą, XIX a. viduryje statyta Eišiškių bažnyčia, XIX a. pabaigos Šalčininkų dvaro rūmai ir kt. Gornostajiškių ir Jašiūnų dvaro sodybos išskirtos kaip turinčios archeologinę, istorinę, urbanistinę ir kraštovaizdinę vertę.

Vadovaujantis Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kultūros vertybių registre pateikta informacija, Šalčininkų rajone yra 232 kultūros paveldo objektai, iš kurių 5 kilnojami kultūros paveldo objektai ir 227 nekilnojami kultūros paveldo objektai.

Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose aplinkai bei kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina. Nei vieno esamo ar planuojamo Šalčininkų rajono komunalinių atliekų tvarkymo įrenginio teritorijoje kultūros paveldo vertybių nėra.

Šalia Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno esantys kultūros paveldo objektai

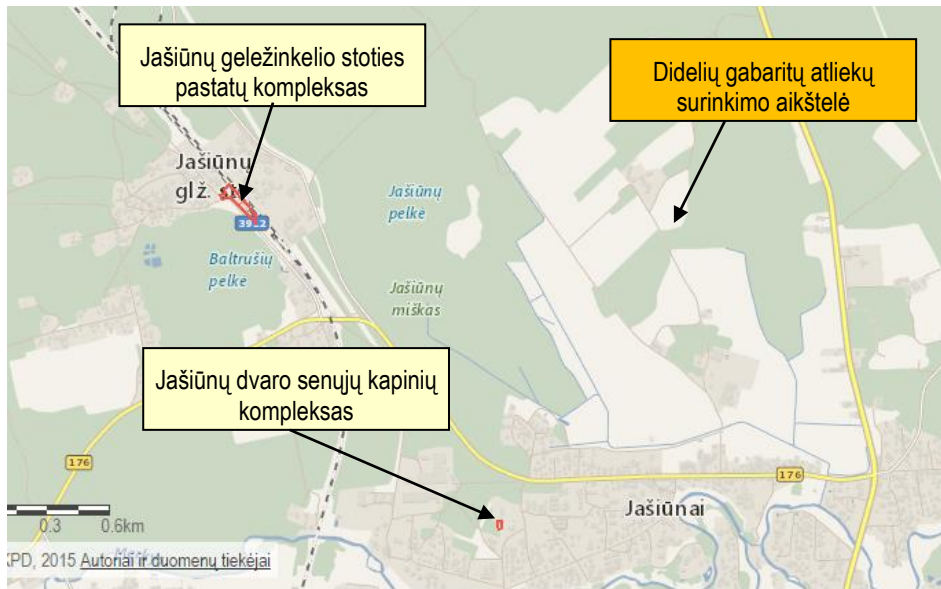
Šalčininkų rajono savivaldybė, drauge su kitomis regiono savivaldybėmis, atliekas šalina Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne Kazokiškių kaime Elektrėnų savivaldybėje. Artimiausioje sąvartyno aplinkoje – iki 500 m spinduliu – sąvartyno apsaugos zonos ribose – istoriniu – kultūriniu bei rekreaciniu požiūriu svarbių objektų bei saugomų gamtinių teritorijų nėra.

Arčiausiai Vilniaus regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno esantis kultūros paveldo objektas - Kazokiškių Švč. Mergelės Marijos Nugalėtojos bažnyčios statinių kompleksas yra apie 1,5 km atstumu į šiaurės rytus (žr. Pav. 33).

Pav. 3. Šalia Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno esantys kultūros paveldo objektai

Šalia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių esantys kultūros paveldo objektai

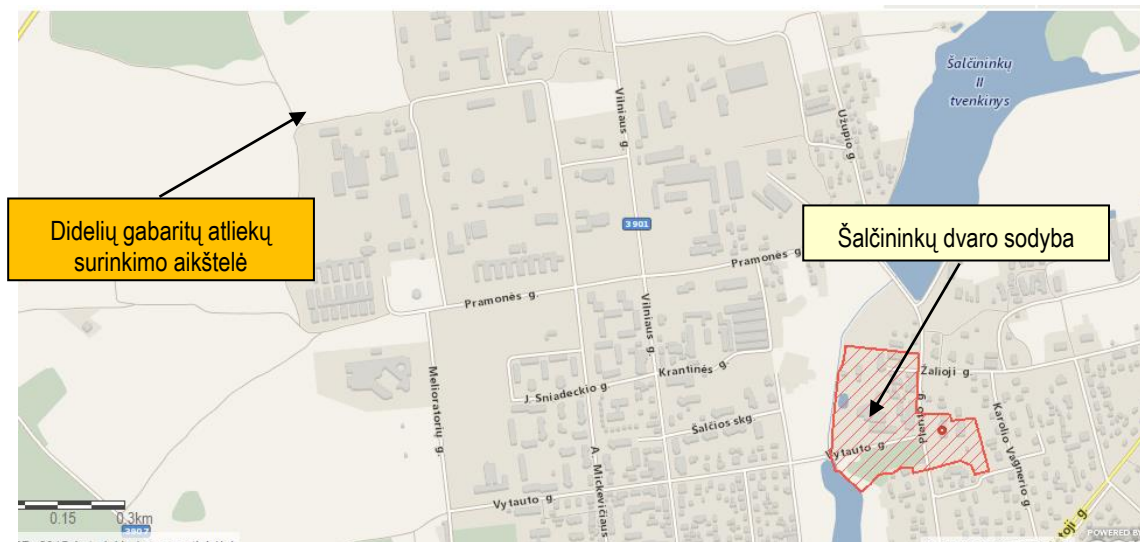
Pav. 4. Šalia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, adresu Jašiūnų k., Jašiūnų sen., Šalčininkų r. esantys kultūros paveldo objektai

Arčiausiai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, adresu Jašiūnų k., Jašiūnų sen., Šalčininkų r. įrengimo vietos, esantys kultūros paveldo objektai - Jašiūnų dvaro senųjų kapinių kompleksas yra apie 1,6 km atstumu į pietvakarius nuo aikštelės teritorijos ribų, o Jašiūnų geležinkelio stoties pastatų kompleksas yra apie 2 km atstumu į vakarus nuo esamos DGASA (žr. Pav. 4) .

Pav. 5. Šalia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, adresu Malūno g. 20 Eišiškės, Šalčininkų r. esantys kultūros paveldo objektai

Arčiausiai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, adresu Malūno g. 20 Eišiškės, Šalčininkų r. įrengimo vietos, esantis kultūros paveldo objektas - Eišiškės yra apie 0,17 km atstumu į rytus, pietryčius nuo aikštelės teritorijos ribų (žr. Pav. 5).

Pav. 6. Šalia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, adresu Vilniaus g. 3G, Šalčininkai esantys kultūros paveldo objektai

Arčiausiai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, adresu Vilniaus g. 3G, Šalčininkai įrengimo vietos, esantis kultūros paveldo objektas – Šalčininkų dvaro sodyba yra apie 1,25 km atstumu į šiaurės vakarus nuo aikštelės teritorijos ribų (žr. Pav. 6).

Šalia žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės esantis kultūros paveldo objektas

Pav. 7. Šalia žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, adresu Čiužakampio k., Gerviškių sen., Šalčininkų r. sav. esantys kultūros paveldo objektai

Arčiausiai žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, adresu Čiužakampio k., Gerviškių sen., Šalčininkų r. įrengimo vietos, esantys kultūros paveldo objektai – Kapinės yra apie 2,34 km atstumu, o Šalčininkų dvaro sodyba yra apie 2,9 km atstumu į rytus, šiaurės rytus nuo aikštelės teritorijos ribų (žr. Pav. 7).

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galima teigti, kad esami atliekų tvarkymo įrenginiai nepatenka į kultūros paveldo objektų teritorijas ir su jomis nesiriboja, todėl šio atliekų tvarkymo plano sprendiniai neigiamo poveikio kultūros paveldo objektams neturės.

3.7 Kraštovaizdis

Atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį kraštovaizdžiui dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Tačiau įvertinus tai,

kad komunalinės atliekos yra koncentruotai surenkamos ir tvarkomos tik tam skirtose vietose, todėl galima teigti, kad tokiu būdu Šalčininkų rajono teritorijoje yra mažinama aplinkos, o tuo pačiu ir kraštovaizdžio tarša atliekomis.

Esamų atliekų tvarkymo įrenginių įrengimo vietos buvo parinktos ten, kur kraštovaizdžio estetinė vertė yra mažiausia, taip mažinant atliekų tvarkymo įrenginių daromą neigiamą poveikį Šalčininkų rajono savivaldybės kraštovaizdžiui.

3.8 Materialiniai antropogeniniai išteklių

Atliekų tvarkymo poveikis antropogeniniams ištekliams siejamas su žemės sklypų naudojimo suvaržymu dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinės apsaugos zonų (SAZ). Atliekų tvarkymo įrenginiams SAZ turi būti nustatomos remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 su visais pakeitimais patvirtintų *Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių* reikalavimais bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1640 su visais pakeitimais patvirtintomis *Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis* (žr. 7 lentelę). SAZ ribų dydžiai gali būti tikslinami (sumažinami ar padidinami), atsižvelgiant į konkrečios planuojamos ūkinės veiklos galimą poveikį gyventojų sveikatai bei numatomas poveikio sumažinimo priemones, atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.

Lentelė 7. Atliekų tvarkymo įrenginiams nustatomos sanitarinės apsaugos zonos (SAZ).

Objekto pavadinimas	Taršos rūšis	SAZ dydžiai (m)
Antrinis metalo atliekų ir laužo perdirbimas	Cheminė, fizikinė	100 ¹
Ne metalo laužo ir atliekų perdirbimas	Cheminė, fizikinė	500 ¹
Respublikinės atliekų perdirbimo įmonės		1000 ²
Buitinių atliekų sąvartynas		500 ²
Regioninių toksinių atliekų aikštelės		500 ²
Antrinių žaliavų surinkimo bazės		300 ²
Rajoninių antrinių žaliavų surinkimo punktų		100 ²
Pavojingų atliekų laikinojo saugojimo aikštelių		500 (atstumas iki gyvenamųjų kvartalų, gyvenviečių, sodybų) ²
Pavojingų atliekų surinkimo punktų		50 (atstumas iki gyvenamųjų kvartalų, gyvenviečių, sodybų) ²
Atliekų deginimo įmonė	Cheminė, fizikinė, biologinė, kvapai	500 ¹

Šaltinis:

¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymas Nr. V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. įsakymas Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886, patvirtinto 2002 m. gegužės 16 d., 24 straipsnio 1 punkte reglamentuota, kad konkrečiam atliekų tvarkymo objektui nustatytos SAZ ribos (priimtos pagal teisės aktus arba patikslintos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metu) įrašomos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą vadovaujantis Žemės įstatymu.

SAZ įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą procedūrą vykdo žemės savininkas, vadovaudamasis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos patvirtinta tvarka (teikiamas prašymas su visais reikalingais dokumentais įrašyti specialiąją žemės naudojimo sąlygą, keičiama / koreguojama žemės sklypo kadastro byla ir t.t.).

To paties įstatymo 24 straipsnio 5 punkte yra nuostata, kad kontrolę, kaip laikomasi sanitarinės apsaugos zonų nustatymo ir zonoms nustatytų reikalavimų, pagal kompetenciją vykdo savivaldybių institucijos, Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliotos institucijos ir kitos valstybės valdymo institucijos.

3.9 Visuomenės sveikata

Esamą gyventojų sveikatos būklę galima įvertinti naudojantis sergamumo bei mirtingumo statistiniais duomenimis. Remiantis Higienos instituto Sveikatos informacijos centro skelbiamais Lietuvos sveikatos rodikliais, žemiau pateikiama pagrindinių sveikatos problemų bei gyventojų mirties priežasčių statistinių duomenų analizė. Šiame dokumente vertinami Šalčininkų rajono savivaldybės gyventojų sergamumo duomenys, lyginant juos su apibendrintais Vilniaus apskrities duomenimis. Žemiau pateikti sveikatos rodikliai bei jų statistinė duomenų analizė atlikta pagal 2015 m. sausio mėn. statistinę informaciją.

Ligotumas³ piktybiniais navikais Šalčininkų rajone 2012 m. (2013 m. duomenų nėra) buvo 2557,1 / 100 000 gyv. Šis rodiklis buvo didesnis už Vilniaus apskrities (3389,65 / 100 000 gyv.) ir už Lietuvos rodiklį (3234,12 / 100 000 gyv.). Per pastaruosius 10 metų Šalčininkų rajono savivaldybėje, o taip pat ir visoje Lietuvoje sergančiųjų piktybiniais navikais skaičius kasmet augo: Šalčininkų rajono ligotumas išaugo 2,14 karto, Vilniaus apskrityje – 1,92 karto, o Lietuvoje – 1,87 karto.

Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis 2013 m. Šalčininkų rajono 100 000-čių gyv. teko 3189,3 sergantieji. Tais pačiais metais Vilniaus apskrityje 100 000 gyv. teko 32179,4, Lietuvoje – 31831,8 sergantieji. Vertinant ligotumo rodiklio kitimo tendencijas per pastaruosius 10 metų, Šalčininkų rajono stebimas sergančiųjų skaičiaus kitimas, kuris vienais metais didėja, kitais mažėja. Visoje Lietuvoje ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis taip pat yra kintantis.

Ligotumas ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu 2013 m. Šalčininkų rajone 100 000-ių gyventojų teko 23282,8 sergantieji (2013 m. Vilniaus apskrityje 100 000-ių gyv. teko 23151 sergantieji, Lietuvoje – 100 000-ių gyv., teko 22048,4 sergantieji). Pastebima, kad Šalčininkų rajono per pastaruosius 10 metų ligotumo rodiklis yra kintantis, kaip ir Vilniaus apskrityje bei Lietuvoje.

Ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Šalčininkų rajone 2013 m. buvo 21171,6 / 100 000 gyv. Tais pačiais metais Vilniaus apskrityje 100 000 gyv. teko 21530,7, Lietuvoje – 23943 sergančiųjų asmenų. Per pastarąjį dešimtmetį ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Šalčininkų rajono išaugo 1,95 karto, tačiau Vilniaus apskrityje bei visoje Lietuvoje sergančiųjų kraujotakos sistemos ligomis taip pat kasmet daugėja.

Ligotumo hipertenzinėmis ligomis rodiklis Šalčininkų rajone 2013 m. buvo 16982,2 / 100 000 gyv. Vilniaus apskrityje tais pačiais metais ligotumo rodiklis 100 000 gyv. buvo 16525, Lietuvoje – 18854,4. Vertinant 10 metų duomenis pastebima, kad sergančiųjų hipertenzinėmis ligomis Šalčininkų rajone nuolat auga, kaip ir Vilniaus apskrityje bei visoje Lietuvoje.

Ligotumo infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis rodiklis Šalčininkų rajone 2013 m. 100 000 gyv. teko 3998,09 sergantieji. Tais pačiais metais Vilniaus apskrityje 100 000 gyv. teko 6781,76 atv., Lietuvoje 100 000 gyv. teko 5784,18 atv. Per pastaruosius 10 metų Šalčininkų rajone ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis buvo kintantis, o pastaruosius 3 metus, kaip ir Vilniaus apskrityje bei visoje Lietuvoje, stebimas nežymus augimas.

³ Ligotumas – asmenų, kuriems metų bėgyje ambulatorinėse ar stacionarinėse sveikatos priežiūros įstaigose naujai arba pakartotinai užregistruota tam tikra liga arba trauma, ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis. Kai asmeniui ta pati liga (arba kelios skirtingos ligos iš nurodyto TLK-10 kodų intervalo) yra užregistruota kelis kartus, asmuo skaičiuojamas tik vieną kartą. Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA duomenys.

Atliekų tvarkymo veiklos įtaka visuomenės sveikatai pasireiškia per potencialiai kenksmingų medžiagų poveikį, tačiau išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra.

Apibendrinus pastarųjų metų statistinius duomenis galima daryti išvadą, kad Šalčininkų rajono gyventojų sveikatą lemia didėjantis kraujotakos sistemos ligų, hipertenzijos atvejų skaičius, piktybinių navikų ligotumo didėjimas. Stebimas kintamas ligotumo rodiklis kvėpavimo sistemos ligomis, ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu, infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis.

4 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS

Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Vilniaus apskrities komunalinių atliekų tvarkymo regiono (toliau – Vilniaus regiono) komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Kaip nustatyta *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano* 8 priede, Vilniaus regionas apima Elektrėnų, Šalčininkų rajono, Širvintų rajono, Švenčionių rajono, Trakų rajono, Vilniaus miesto, Vilniaus rajono ir Ukmergės rajono savivaldybių teritorijas. Regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtrai ir su tuo susijusių investicinių projektų įgyvendinimui savivaldybės įsteigė uždarąją akcinę bendrovę „VAATC“ (Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras). Šalčininkų rajono savivaldybė atskirais sprendimais nesuteikė jokių pavedimų ar teisių UAB „VAATC“, susijusių su atliekų tvarkymo organizavimu, administravimu ar kontrole savivaldybės teritorijoje, išskyrus regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (didelių gabaritų surinkimo aikštelių ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės) įrengimą, įgyvendinant investicinius projektus, ir jų eksploatavimą. Savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą organizuoja ir administruoja Šalčininkų rajono savivaldybės administracija.

Kuriant Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta (3 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas, 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė), kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros bus pastatyta ir pradės veikti rengiamo *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimo laikotarpio pradžioje. Atliekų tvarkymo įrenginiai, kurie šiuo metu yra statomi ir bus pradėti eksploatuoti iki 2018 m. yra:

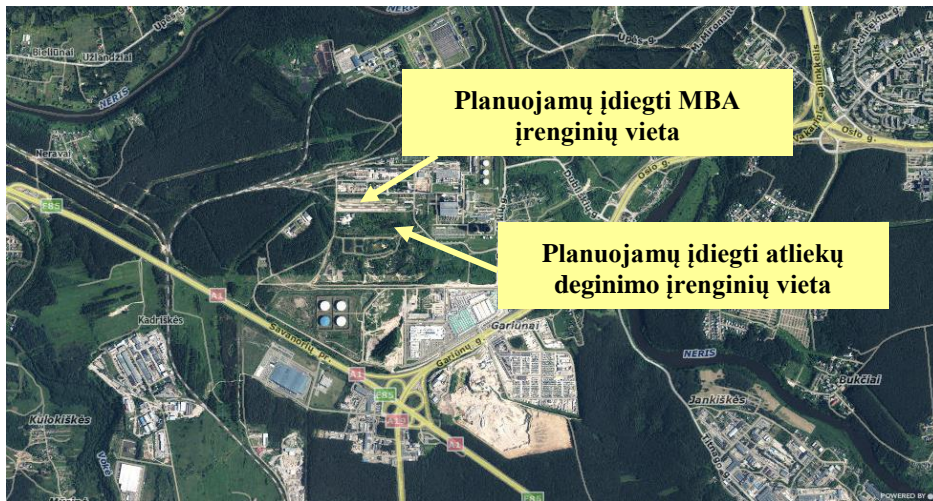
- regioniniai mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginiai, kuriuos planuojama pastatyti iki 2015 m. pabaigos Vilniaus mieste, Jočionių g. 13, šalia termofikacinės elektrinės;
- atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai, kuriuos planuojama pastatyti iki 2018 m. Vilniaus mieste, Jočionių g. 13.

Buityje susidarantis statybos ir griovimo atliekas gyventojai gali pristatyti į DGASA ir Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną. Šalčininkų rajono savivaldybėje toliau veiks 1 ŽAKA ir 3 esamos DGASA, kas užtikrina pakankamą žaliųjų atliekų tvarkymą, pavojingųjų ir didelių gabaritų atliekų (įskaitant statybos ir griovimo atliekas) surinkimo ir rūšiavimo patogumą bei prieinamumą visiems komunalinių atliekų turėtojams. Į šiuo metu eksploatuojamas DGASA Šalčininkų rajono savivaldybės gyventojai jau dabar gali pristatyti ir nemokamai palikti buityje susidarantis statybos ir griovimo atliekas. Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiro surinkimo būdai, t.y. surinkimas apvažiavimo būdu (ne mažiau kaip 2 kartus per metus).

Surinktos statybos ir griovimo atliekos bus perduodamos šių atliekų tvarkytojams rūšivimui ir paruošimui perdirbti ar naudoti, o sąvartyne bus šalinamos tik perdirbimui ar naudojimui netinkančios atliekos. Siekiant mažinti sąvartyne šalinamų statybos ir griovimo atliekų kiekį siūloma taikyti šių atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančias ekonomines priemones – nuo 2016 m. įvedamas mokestis už sąvartyne šalinamas atliekas. Prisidedant prie Valstybinės atliekų prevencijos programos įgyvendinimo numatyta sudaryti sąlygas pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (įskaitant ir statybos ir griovimo atliekas) priėmimui ir mainams DGASA. Bus siekiama, kad augant pramonei ir ekonomikai, gamybos, statybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarantių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio. Taip pat pažymime, kad Šalčininkų rajono savivaldybėje susidaranti komunalinės atliekos bus tvarkomos vadovaujantis LR aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637 patvirtintomis *Statybinių atliekų tvarkymo taisyklėmis* su visais pakeitimais.

Detaliau pateikiame informaciją apie pagrindinius iki 2018 m. planuojamus įrengti atliekų tvarkymo įrenginius.

Mechaninio biologinio apdoravimo įrenginiai. Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane* nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo bei antrinių žaliavų paruošimo perdirbimui užduotis visame Vilniaus regione, iki 2015 m. pabaigos planuojama Vilniaus mieste, Jočionių g. 13, šalia termofikacinės elektrinės (VE-3) pastatyti mechaninio biologinio apdoravimo (MBA) įrenginius (žr. 8 pav.). MBA įrenginių projektinis pajėgumas – iki 250 tūkst. tonų per metus mišrių komunalinių atliekų.

8 pav. MBA įrenginių ir atliekų deginimo įrenginių įrengimo vieta

Pagrindinė šių įrenginių paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti antrines žaliavas (metalus, plastiką, popierių, kartoną, stiklą), biologiškai skaidžias atliekas ir paruošti kietąjį atgautąjį kurą (KAK) atliekų deginimo įrenginiams. MBA įrenginius statys ir 20 metų eksploatuos konkurso būdu parinkta įmonė UAB „Energeman“. MBA įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos. Įrenginių operatoriui nustatyti reikalavimai, kad antrinių žaliavų atskyrimo iš pirminio MKA srauto efektyvumas būtų ne mažesnis nei:

- juodųjų metalų >80%,
- spalvotųjų metalų >80%,
- plastiko >45%,
- stiklo >45%,
- popieriaus/kartono >15%.

Bendras reikalaujamas antrinių žaliavų (metalų, plastikų, stiklo, popieriaus) atskyrimo efektyvumas turi būti ne mažesnis kaip 12 proc. nuo patenkančio į įrenginius mišrių komunalinių atliekų srauto. Priemaišų dalis atskirtose antrinėse žaliavose – ne didesnė kaip 10 proc.

Biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu, tai aerobinis bioskaidžių atliekų apdoravimo procesas, kaip ir kompostavimas, tačiau šio proceso metu biologiškai skaidžių atliekų degradavimo metu susidariusi šiluma naudojama atliekose esančiam vandeniui pašildyti tam, kad intensyviai aeruojant atliekų masę būtų sumažinta vandens išgaravimui reikalinga energija. Šio proceso metu visa atliekų masė išdžiovinama, pašalinant iki 70-80 proc. atliekose esančios drėgmės. Tokiu būdu likutinis atliekų masėje esantis vandens kiekis sudaro mažiau 20 proc. bendros masės. Taip visoje atliekų masėje praktiškai sustabdomi biologiniai degradacijos procesai (puvimas, rūgimas ir pan.), atliekos nebeskleidžia kvapų, yra dalinai stabilizuotos. Po biologinio apdoravimo gauto KAK energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25%. KAK bus naudojamas energijai gauti atliekų deginimo įrenginiuose. Likusios po mechaninio rūšiavimo energetinę vertę turinčios atliekos bus perduodamos energijos gamybai į atliekų deginimo įrenginius.

Išrūšiuotos netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai gauti komunalinės atliekos, bus vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną.

Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai. Tame pačiame sklype, šalia MBA įrenginių bus pastatyta Vilniaus kogeneracinė jėgainė (žr. Pav. 8). Šioje jėgainėje, priklausomai nuo pasirinktos projekto vystymo alternatyvos, arba atskirame atliekas deginančiame kogeneraciniame įrenginyje, arba mišrų kūrą (biokūrą ir atliekas) deginančioje kogeneracinė jėgainėje bus deginamos:

- atliekos – t.y. po MBA įrenginių likusios, netinkamos perdirbti energetinę vertę turinčios nepavojingosios komunalinės atliekos, įskaitant kietąjį atgautąjį kūrą (KAK) bei džiovintas ar sausintas komunalinių nuotekų valymo dumblas, nepriskiriamas pavojingosioms atliekoms;
- biokuras – t.y. iš miškų ūkio ir susijusios pramonės šakų žaliavų, atliekų ir liekanų pagaminti kietieji produktai, skiedros, medienos atliekos, pjuvenos, granulės. Biokuras naudojamas atliekų homogenizavimui ir atliekų deginimo proceso stabilizavimui.

Numatoma, kad Vilniaus kogeneracinė jėgainė degins komunalines atliekas iš Vilniaus ir Utenos regionų MBA įrenginių. Numatomas bendras atrūšiuotų ir antriniam perdirbimui netinkamų nepavojingųjų komunalinių atliekų, įskaitant KAK, kiekis – iki 160 tūkst. t/metus.

Vadovaujantis „Lietuvos energija“, UAB suteikta informacija, įgyvendinama projekto alternatyva bus pasirinkta patvirtinus Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo dokumentus. Detalesnė informacija apie Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje numatomus deginti atliekų ir kito kuro kiekius pateikta 2.3 skyriuje.

Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento Vilniaus skyriaus 2014-07-29 raštu Nr. (15.8)-A4-3561 „Atrankos išvada dėl UAB „VAATC“ komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos ir eksploatacijos žemės sklype, esančiame Jočionių g. 13, Vilniaus m. poveikio aplinkai vertinimo“ bei Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija, MBA įrenginių vietovė ir jos apylinkės bei Vilniaus kogeneracinės jėgainės statybos vieta nepatenka į saugomas teritorijas ir su jomis nesiriboja. Artimiausios saugomos teritorijos – Panerių erozinio kalvyno kraštovaizdžio draustinis ir Griovių geomorfologinis draustinis yra 1,2-1,4 km atstumu nuo planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių. Ši vietovė taip pat nepatenka į Natura2000 teritorijas. Nuo artimiausio Natura2000 objekto - Neries upės, planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių vieta nutolusi apie 0,95 km atstumu.

Artimiausios nekilnojamos kultūros vertybės – Gudelių, Lenkiškių pilkapynas yra apie 1,1 km, Naravų piliakalnis nutolęs apie 1,4 km atstumu. Aplinkos apsaugos agentūros Taršos prevencijos ir leidimų departamento Vilniaus skyrius aukščiau nurodytu raštu priėmė atrankos išvadą, kad UAB „VAATC“ komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos ir eksploatacijoje žemės sklype, esančiame Jočionių g. 13, Vilniaus m. poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas. 2014-07-22 Valstybės saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos MBA įrenginių statybai ir eksploatacivimui priėmė išvadą Nr. (4)-V3-1862-(7.21) dėl planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms Natura2000 teritorijoms reikšmingumo – planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo poveikio Natura2000 teritorijose esančioms vertybėms ir šiuo atžvilgiu neprivaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo. Vilniaus kogeneracinės jėgainės statybai šiuo metu užbaigtos poveikio aplinkai vertinimo procedūros (Aplinkos apsaugos agentūra 2015-09-02 raštu Nr. (15.9)-A4-9693 priėmė sprendimą, kad planuojama ūkinė veikla – Vilniaus kogeneracinės jėgainės statyba ir eksploatacija – leistina pagal parengtą PAV ataskaitą, pasirenkant PŪV vystymo alternatyvą Nr. 2 arba PŪV vystymo alternatyvą Nr. 3. Šiuo metu vykdomos visuomenės informavimo apie Aplinkos apsaugos agentūros priimtą sprendimą procedūros.).

Gyvenamosios paskirties teritorijos į MBA įrenginiams reglamentuojamą 500 m. SAZ nepatenka. Siekiant nustatyti objekto SAZ pagal prognozuojamą taršą 2012-2013 m. buvo atliktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas (toliau – PVSU). Vadovaujantis PVSU ataskaitos duomenimis

nustatyta, kad PŪV viršnorminės taršos zonos neišeina už PŪV teritorijos ribų. Patikslintos SAZ ribos minimalus atstumas nuo taršos šaltinių atitinka sklypo ribas.

Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje įvertinus planuojamos ūkinės veiklos prognozuojamos taršos sklaidos skaičiavimo duomenis, siūloma SAZ ribas taip pat sutapatinti su PŪV teritorijos ribomis. Tokiu būdu bus užtikrinama Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 patvirtintų Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių nuostata, kad taršos objekto keliami cheminė, fizikinė, aplinkos oro tarša, tarša kvapais ar kita tarša, kurios rodiklių ribinės vertės reglamentuotos teisės norminiuose aktuose, už SAZ ribų neviršytų teisės norminiuose aktuose gyvenamajai aplinkai ir (ar) visuomeninės paskirties pastatų aplinkai nustatytų ribinių taršos verčių ir planuojama ūkinė veikla, vykdoma nagrinėjamoje vietoje, nedarys neigiamo poveikio viešuomenės sveikatai.

Pažymime, kad kol nebus pastatyti Vilniaus regione atliekų deginimo įrenginiai, energetinę vertę turinčios atliekos bus vežamos į Klaipėdos ar Kauno regiono ar kt. atliekų deginimo įrenginius arba laikomos joms skirtoje laikymo vietoje, kol Vilniaus mieste atsiras atliekų deginimo įrenginiai. Pažymime, kad šie degiosios atliekų frakcijos iki 2018 m. tvarkymo planai (panaudojimas energijai gamybai atliekų deginimo jėgainėse Klaipėdoje ar Kaune) neprieštarauja Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano 232.2 punktui, nes Klaipėdos regiono plėtros tarybos 2014 m. lapkričio 18 d. sprendimu Nr. 51/3S-27 patvirtintame Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane (5.2.5 sk.) yra numatyta, kad „UAB „Fortum Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinėje jėgainėje 2014-2020 m. laikotarpyje planuojama pradėti energijai naudoti po rūšiavimo likusias netinkamas perdirbimui energetinę vertę turinčias atliekas ir iš kitų Lietuvos regionų. Tokių atliekų priėmimo sąlygos bei galimi panaudoti energijos gamybai kiekiai bus nustatyti UAB „Fortum Klaipėda“ taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime, kurį teisės aktų nustatyta tvarka turi išduoti Aplinkos apsaugos agentūra“. Kauno regiono tarybos 2015 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. 51/2S-11 patvirtintame Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane (4.2.5 sk.) taip pat numatyta, kad „užtikrinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą bei įgyvendinant bendruosius aplinkos apsaugos principus, apibrėžtus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje, jei regione veiks atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Leidimo reikalavimų, pagal įrenginio techninius pajėgumus ir Leidime nustatytas veiklos sąlygas, gali būti naudojamos po rūšiavimo likusios ir perdirbimui netinkamos energetinę vertę turinčios atliekos iš visų Lietuvos regionų. Visi deginimo procese susidarę nepavojingi dugno pelenai ir šlakai galės būti šalinami regioniniame sąvartyne, jeigu įrenginiui išduotame Leidime nėra numatyta kitaip“.

2015 - 2016 m. planuojama įrengti ir įteisinti eksploatuojamoje regioninio sąvartyno sekcijoje asbesto turinčių atliekų šalinimo aikštelę bei iki 2017 m. įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją.

Taip pat ateityje Šalčininkų rajono savivaldybės administracija planuoja papildomai Dieveniškių arba Poškonių seniūnijose įrengti 1 DGASA. Tačiau tiksli šios aikštelės įrengimo vieta nėra žinoma, bet bus pasirinkta tokia statybos vieta, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Įvertinus tai, kad MBA ir atliekų deginimo įrenginių vietos apylinkės nepasirūšiuo jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, o nusprendus papildomai įrengti 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę bus pasirinkta tokia vieta, kad šalia jos nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų, todėl galime daryti išvadą, kad **teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos dėl šio plano įgyvendinimo nėra.**

5 SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMAS

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Rengiant Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektą, buvo identifikuotos 3 pagrindinės aplinkos apsaugos problemos, kurias būtina spręsti iki 2020 m.:

- 1) užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis iki 2016 m. neviršytų 55 procentų, o iki 2020 m. – 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos būtų perdirbtos ir kitaip panaudotos;
- 2) užtikrinti, kad sąvartyne šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai neviršytų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano* nustatytų kiekių (žr. plačiau 2.4 skyrių);
- 3) užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Kaip minėta 3.4 skyriuje, Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje 2013 m. susidarė apie 6,09 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių daugiau nei 0,69 tūkst. tonų buvo perdirbta/panaudota ir daugiau nei 5,39 tūkst. tonų pašalinta sąvartyne. 2013 m. tiesiogiai į Kazokiškių sąvartyną buvo pristatyta beveik 605 tonų mišrių komunalinių ar gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų iš įvairių savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų bei pramonės įmonių. Vertinant Kazokiškių sąvartyne pašalintą biologiškai skaidžių atliekų kiekį buvo įvertintas ir tiesiogiai iš gamybos bei kitos ūkinės veiklos iš įvairių savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų bei pramonės įmonių gautas komunalinių atliekų kiekis.

Kaip pateikta 8 lentelėje, šalinamų Šalčininkų rajone susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis viršija VSATP nustatytą didžiausią leistiną šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį 2013 m.

Lentelė 8. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių vykdymas.

Pašalintos biologiškai skaidžios komunalinės atliekos, tonomis	Pašalintų komunalinių atliekų kiekis, tonomis			Didžiausias leistinas šalinti komunalinių BSA kiekis, tonomis
	Komunalinių atliekų kiekis	Biologiškai skaidžių atliekų kiekis	Biologiškai skaidžių atliekų dalis, proc.	
2013 m.				
Mišrios komunalinės atliekos	5979,02	2824,25	47,24	700
Gatvių valymo liekanos	7,20	3,42	47,56	
Viso:	5986,22	2827,68	47,24	
2014 m.				
Mišrios komunalinės atliekos	5126,64	2463,25	48,05	4355,00
Viso:	5126,64	2463,25	48,05	

Šaltiniai: Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaita, laikotarpis – nuo 2013-01-01 iki 2013-12-31.

Remiantis VAATC duomenimis, 2013 metais sąvartyne pašalintų Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje surinktų mišrių komunalinių atliekų sudėtyje biologiškai skaidžių atliekų dalis sudarė apie 47,24 proc., Vertinama, kad 2013 m. sąvartyne iš viso pašalinus apie 2,83 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų, Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytas didžiausias 2013 m. leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis buvo viršytas. Tačiau 2014 metais patvirtintame *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane*, perskaičiavus didžiausius leistinus šalinti komunalinių BSA kiekius savivaldybėse pagal gyventojų skaičių, Šalčininkų rajono savivaldybei nustatyti didesni leistini pašalinti komunalinių BSA kiekiai (4355 t/metus), todėl 2014 m. biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis įvykdyta.

6 SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI

Su Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planu susiję tarptautinių, Europos Bendrijos arba nacionalinių lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai pateikti 9 lentelėje.

Pagrindiniai su atliekų tvarkymu susiję aplinkos apsaugos tikslai:

- efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas;
- geresnė gamtos apsauga;
- geresnis visuomenės informavimas ir aktyvumo skatinimas.

Pabrėžtina, kad Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas prisidės prie 2005 m. gruodžio mėn. paskelbtos ES teminės atliekų prevencijos ir perdirbimo strategijos gyvendinimo. Vienas iš pagrindinių ilgalaikių strategijos tikslų – kad ES taptų atliekas perdirbančia visuomene, kuri ne tik vengia atliekų susidarymo, bet ir naudoja atliekas kaip išteklius.

Vadovaujantis Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Nr. 1247, pagrindinis Lietuvos darnaus vystymosi siekis – pagal ekonominio ir socialinio vystymosi, išteklių naudojimo efektyvumo rodiklius iki 2020 m. pasiekti 2003 m. ES valstybių narių vidurkį, pagal aplinkos taršos rodiklius – neviršyti ES leistinių normatyvų, laikytis tarptautinių konvencijų, ribojančių aplinkos taršą ir poveikį pasaulio klimatui, reikalavimų.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas susijęs su dviejų ES direktyvų įgyvendinimu:

- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų.

1999 m. balandžio 26 d. sąvartynų direktyvoje 1999/31/EB reikalaujama, kad biologiškai skaidžios komunalinės atliekos nebūtų vežamos į sąvartynus. Valstybės narės įpareigojamos parengti nacionalinę strategiją, kaip sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekį. Strategijoje nurodomos priemonės, kaip panaudojant antriniu būdu, kompostuojant, gaminant biologines dujas ar regeneruojant medžiagas bei energiją vykdyti numatytas užduotis, t. y. užtikrinti, kad:

- a) ne vėliau kaip iki 2010 m. sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekis bus sumažintas iki 75 % skaičiuojant nuo bendrojo biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekio (pagal svorį), susidariusio 2000 m.;
- b) ne vėliau kaip iki 2013 m. sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekis bus sumažintas iki 50 %;
- c) ne vėliau kaip iki 2020 m. sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekis bus sumažintas iki 35 %.

Bendrieji atliekų tvarkymo reikalavimai, tokie kaip aplinkos ir žmonių sveikatos apsauga apdorojant atliekas ir pirmenybė atliekų perdirbimui, nustatyti direktyvoje 2008/98/EB dėl atliekų. Šios direktyvos 11 straipsnio „Pakartotinis naudojimas ir perdirbimas“ 2 dalyje nustatoma nauja užduotis valstybės narėms: „Valstybės narės imasi priemonių, būtinų pasiekti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant atliekų kiekį) bent jau tokių namų ūkių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas ir stiklas, ir galbūt kitos kilmės atliekų, jei šie atliekų srantai panašūs į namų ūkių atliekas, būtų paruošiamos pakartotinai naudoti ir perdirbti“.

Lentelė 9. Su Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planu susiję tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai.

Aplinkos apsaugos politikos tikslai	Europos Sąjungos planai, programos	Lietuvos Respublikos planai, programos	Pastabos
Efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas (atliekų prevencija, naudojimas, šalinimas)	Darnaus vystymosi strategija 6-oji aplinkos apsaugos programa Tausaus gamtinių išteklių naudojimo teminė strategija Teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija	Nacionalinė darnaus vystymosi strategija Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija	Efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas – Lietuvos darnaus vystymosi prioritetasis. VATP nustato atliekų tvarkymo užduotis ir atliekų tvarkymo prioritetus. Strateginės iniciatyvos: energijos vartojimo efektyvumo didinimas bei energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių (biomasės, atliekų ir kt.). Energijos gamybai numatoma plačiau naudoti degias atliekas.
Pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas (šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai į atmosferą atliekų sąvartynuose, atliekų deginimo ir kituose įrenginiuose)	Darnaus vystymosi strategija 6-oji aplinkos apsaugos programa Teminė oro taršos mažinimo strategija	Nacionalinė darnaus vystymosi strategija Lietuvos nacionalinio apyvartinių taršos leidimų paskirstymo 2008-2012 m. planas Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija	Pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas - Lietuvos darnaus vystymosi prioritetasis. Atliekų tvarkymo sektorius, įskaitant ir atliekų deginimą, nepatenka į prekybos apyvartiniais taršos leidimais schema. Numatyta viena iš atsinaujinančių energijos išteklių sektoriaus plėtros krypčių: skatinti elektros energijos gamybą iš įvairių rūšių biokuro, taip pat ir komunalinių atliekų.
Pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas	Darnaus vystymosi strategija 6-oji aplinkos apsaugos programa	Nacionalinė darnaus vystymosi strategija	Pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas - Lietuvos darnaus vystymosi prioritetasis.
Geresnė gamtos apsauga	Darnaus vystymosi strategija 6-oji aplinkos apsaugos programa	Nacionalinė darnaus vystymosi strategija	Geresnė biologinės įvairovės apsauga – Lietuvos darnaus vystymosi prioritetasis.
Geresnis visuomenės informavimas ir aktyvumo skatinimas	Jungtinių Tautų Organizacijos Europos Ekonominės Komisijos Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencija)	Nacionalinė darnaus vystymosi strategija Informavimo apie aplinką ir Lietuvos gyventojų aplinkosauginio švietimo skatinimo programa	Visuomenės švietimas (taip pat aplinkosauginis švietimas ir aplinkai kuo mažiau žalos darančio gyvenimo būdo propagavimas) – vienas iš prioritetinių darnaus vystymosi uždavinių.

Aplinkos apsaugos politikos tikslai	Europos Sąjungos planai, programos	Lietuvos Respublikos planai, programos	Pastabos
	Darnaus vystymosi strategija		

7 PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ

Šiame skyriuje pateiktas Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Vertinimo pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą rezultatai pateikti 10 lentelėje, o pagal komunalinių atliekų rūšis, plane numatytas jų tvarkymo priemonės (poveikio objektus) ir pasekmių tipą – 11 lentelėje.

7.1 Aplinkos oras ir klimato veiksniai

Atliekų tvarkymo procesai gali didinti arba mažinti šiltnamio efektą ir klimato kaitą. Šiltnamio efektą didina:

- Metano emisijos, susidarancios šalinant biologiškai skaidžias atliekas sąvartynuose;
- Anglies dioksido emisijos, susidarancios deginant atliekas (ypač plastikų ir tekstilės atliekas);
- Azoto oksidų emisijos, susidarancios deginant atliekas;
- Anglies dioksido emisijos, susidarancios atliekų surinkimo, transportavimo ir apdorojimo operacijų metu;
- Halogenintų junginių, naudojamų EEI kaip šaldymo agentai ar izoliacinės medžiagos, emisijos su aukštu globalinio atšilimo potencialu.

Šiltnamio efektą mažina vengimas emisijų, kurios susidarytų kituose procesuose, pavyzdžiui:

- Energijos iš atliekų išgavimas sumažina iškastinio kuro naudojimą energijai gauti;
- Atliekų perdirbimas mažina emisijas, kurios susidarytų išgaunant pirmines žaliavas;
- Komposto panaudojimas mažina išmetimus, kurie susidarytų gaminant trąšas.

Klimato pokyčius įtakoja išimtinai CO₂ emisijos deginant iškastinį kurą. Tos CO₂ emisijos, kurios vyksta deginant biomase, klimato pokyčių atžvilgiu apibrėžiamos kaip neutralios. Todėl atliekų tvarkymo sektoriuose biologinio atliekų irimo metu susidarancios CO₂ emisijos nėra priskiriamos prie klimato pokyčius įtakančių emisijų. Taigi poveikis aplinkos orui iš kontroliuojamų biologinio apdorojimo įrenginių nėra reikšmingas. Deginant atliekas šiai kategorijai priskiriama tik ta anglies dioksido dalis, kuri susidaro iš iškastinės anglies (pvz., šiai kategorijai priklauso CO₂, susidarantis deginant plastmases, bet ne tas CO₂, kuris susidaro deginant popieriu)⁴. Planuojamuose įrengti deginimo įrenginiuose bus įrengti efektyvūs, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus atitinkantys oro valymo įrenginiai bei automatiniai, nepertraukiamo veikimo teršalų išmetimo į aplinką matavimo prietaisai, vykdomas monitoringas.

Igyvendinus Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis (t. y. užtikrinus antrinių žaliavų (pakuočių atliekų) perdirbimo didinimą, EEI atliekų perdirbimą, biologiškai skaidžių atliekų biodžiovinimą ir šių atliekų kiekio sąvartynuose mažinimą, pradėjus eksploatuoti MBA įrenginius), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t. y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą).

⁴ *Atliekų tvarkymo planavimas ir optimizavimas. Komunalinių atliekų susidarymo prognozavimo ir atliekų tvarkymo sistemų tvarumo vertinimo vadovas. Technologija, Kaunas, 2005.*

Lentelė 10. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą.

Atliekų tvarkymo būdas	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Atliekų prevencija	NIR	NIR	NIR	NIR	NIR		NIR			NIR
Surinkimas, vežimas, perkrovimas	T TR LO									T NL LO
Perdirbimas	T NL LO	T NL LO		NG	NG					NIS
Kompostavimas	T NL LO		N LO	NG	N LO					NL LO
Atliekų deginimas	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	NG					NL LO
Šalinimas	T NL LO	TI LO	TI LO	TIG	NG		TI LO			NL LO

Pasekmių tipai:

T Tiesioginės
 N Netiesioginės
 K Kaupiamosios
 S Sąveikaujančios

TR Trumpalaikės
 VT Vidutinės trukmės
 I Ilgalaikės
 NL Nuolatinės
 L Laikinos

LO Lokalios
 R Regioninės/Nacionalinės
 G Globalios

Lentelė 11. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytas tvarkyti komunalinių atliekų rūšis, jų tvarkymo būdus (poveikio objektus) ir pasekmių tipą

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Biologinės atliekos	<p>1.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones biologiškai skaidžių atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje, įskaitant gyventojų informavimą apie maisto atliekų susidarymo mažinimą (pvz., leisti leidinius, straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.).</p> <p>1.1.2. Išdalinti gyventojams individualaus kompostavimo konteinerius (dėžes) buityje susidarantioms biologiškai skaidžioms atliekoms (žaliosioms atliekoms ir kitoms tinkamoms kompostuoti maisto atliekoms) kompostuoti individualiose valdose</p> <p>1.1.3. Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje) ir skatinti gyventojus naudotis individualiai įsigytais kompostavimo priemonėmis</p> <p>1.1.4. Įgyvendinti biologinių atliekų rūšiavimo ir kompostavimo namų ūkio sąlygomis monitoringo sistemą</p> <p>1.2.1. Plėsti žaliųjų atliekų surinkimą kapinėse ir kitose viešo naudojimo teritorijose, įsigyjant žaliųjų atliekų kolektyvinio surinkimo konteinerius</p> <p>1.2.2. Organizuoti žaliųjų atliekų surinkimą ir apdorojimą savivaldybės teritorijoje veikiančioje žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje</p> <p>1.2.3. Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose iš mišrių komunalinių atliekų srauto būtų atskiriamos pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos ir kitos perdirbimui ar naudojimui tinkamos (pvz., degios) atliekos</p> <p>1.2.4. Parengti paraišką biologiškai skaidžių (maisto ir virtuvės) atliekų atskiro</p>	T NL LO		N LO	N G	N LO					NL LO

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>surinkimo ir tvarkymo pilotiniam projektui apskrityje, įskaitant visuomenės švietimą ir gerosios praktikos sklaidą</p> <p>1.2.5. Esant galimybei gauti paramą, įgyvendinti maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo pilotinį projektą (projekto apimtyse įvertinti maisto ir virtuvės atliekų tvarkymo pajėgumų sukūrimo poreikį bei galimybes, įskaitant visuomenės informavimą, švietimą ir gerosios praktikos sklaidą)</p> <p>1.2.6. Organizuoti maisto ir virtuvės atliekų atskirą surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių atliekų apdorojimui</p>										
Antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo ir metalo), pakuočių atliekos ir kitos perdirbimui tinkamos atliekos	<p>1.2.3. Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose iš mišrių komunalinių atliekų srauto būtų atskiriamos pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos ir kitos perdirbimui ar naudojimui tinkamos (pvz., degios) atliekos</p> <p>2.1.1. Parengti ir patvirtinti konteinerinių aikštelių išdėstymo schemą, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams, ją atnaujinti</p> <p>2.1.2. Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, plėtoti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniais konteineriais sistema; įrengti / rekonstruoti kolektyvines konteinerines aikšteles (aprūpinant reikiama konteinerių komplektais), o jei nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita)</p> <p>2.1.3. Aprūpinti individualius namus ir juridinius asmenis priemonėmis (maišais, konteineriais ar kt.) pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms surinkti (atskirai – stiklo bei visų kitų rūšių pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms)</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto SPAV ataskaita

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>2.1.4. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą kolektyviniais konteneriais iš daugiabučių namų teritorijų ir viešų vietų, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą</p> <p>2.1.5. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą iš individualių namų ir juridinių asmenų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą</p> <p>2.1.6. Įgyvendinti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo monitoringo ir kontrolės sistemą</p> <p>2.1.7. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos, rūšiavimo ir perdirbimo srityje: šviesti atsakingo vartojimo temomis, informuoti apie atskiro atliekų surinkimo naudą bei gyventojų galimybes rūšiuoti atliekas, pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, metinius sistemos veiklos rodiklius, esamą ir planuojamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, atliekų turėtojų teises ir pareigas</p>										
EEI atliekos	<p>2.2.1. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštes Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje, užtikrinant didžiųjų atliekų, naudotų padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, antrinių žaliavų, tekstilės ir kitų atliekų priėmimą iš gyventojų, o taip pat atliekų, savivaldybės KA surinkimo sistemos operatoriaus surinktų apvažiavimo būdu, priėmimą</p> <p>2.2.8. Viešinti informaciją apie savivaldybės ir/ar Vilniaus apskrityje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto SPAV ataskaita

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Didelių gabaritų atliekos	<p>komunalinių atliekų susidarymo</p> <p>2.2.1. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje, užtikrinant didžiųjų atliekų, naudotų padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarancių statybos ir griovimo atliekų, buityje susidarancių pavojingųjų atliekų, antrinių žaliavų, tekstilės ir kitų atliekų priėmimą iš gyventojų, o taip pat atliekų, savivaldybės KA surinkimo sistemos operatoriaus surinktų apvažiavimo būdu, priėmimą</p> <p>2.2.2. Vykdyti atskirą didelių gabaritų ir kitų perdirbimui tinkamų atliekų (pvz., elektros ir elektroninės įrangos atliekų, kt.) surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus</p> <p>2.2.4. Esant poreikiui ir finansinėms galimybėms, įrengti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę Dieveniškų ar Poškonų seniūnijoje (Dieveniškų „apendikse“)</p> <p>2.2.5. Sukurti atliekų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūrą (Šalčininkų miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje arba kitoje pasirinktoje vietoje)</p> <p>2.2.6. Organizuoti naudoti pakartotinai tinkamų daiktų (baldų, elektros ir elektroninės įrangos, drabužių ir kt.) surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse (arba kitose pasirinktose vietose), o esant finansinėms galimybėms, organizuoti atskirai surinktų naudoti pakartotinai tinkamų atliekų paruošimą naudoti pakartotinai ir platinimą</p> <p>2.2.7. Parengti duomenų bazę, kurioje bus pateikta informacija apie didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse esančius daiktus, kuriuos galima naudoti pakartotinai</p> <p>2.2.8. Viešinti informaciją apie savivaldybės ir/ar Vilniaus apskrityje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekčiai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekčiai	Visuomenės sveikata
	komunalinių atliekų susidarymo 2.2.9. Įrengti atliekų tvarkymo aikštelę, skirtą Vilniaus apskrities didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse surinktoms didžiosioms ir kitoms atliekoms tvarkyti arba įteisinti šią veiklą regioniniame sąvartyne										
Buities pavojingos atliekos	<p>2.2.1. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje, užtikrinant didžiųjų atliekų, naudotų padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, antrinių žaliavų, tekstilės ir kitų atliekų priėmimą iš gyventojų, o taip pat atliekų, savivaldybės KA surinkimo sistemos operatoriaus surinktų apvažiavimo būdu, priėmimą</p> <p>2.2.3. Bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą</p> <p>2.3.1. Užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, esančiose savivaldybės teritorijoje</p> <p>2.3.2. Vykdyti atskirą buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus)</p> <p>2.3.3. Užtikrinti, kad tie pavojingųjų atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai ir organizaciniu požiūriu galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose</p> <p>2.3.4. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones apie buityje susidarančių pavojingųjų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai bei šių atliekų tvarkymo galimybes (ne rečiau kaip 2 kartus per metus pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje)</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G				N I S	

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Mišrios komunalinės atliekos	<p>3.1.1. Iki regioninių mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių veiklos pradžios vykdyti dalies mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimą rūšiavimo linijoje, atskiriant dalį pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų bei pasitaikančias elektros ir elektroninės įrangos atliekas</p> <p>3.1.2. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose iš mišrių komunalinių atliekų srauto būtų atskiriamos pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos ir kitos perdirbimui ar naudojimui tinkamos (pvz., degios) atliekos</p> <p>3.1.3. Užtikrinti, kad visos Šalčininkų rajono savivaldybėje surinktos mišrios komunalinės atliekos būtų perduodamos tvarkymui į Vilniaus apskrities regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius</p> <p>3.1.4. Naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius</p> <p>3.2.1. Eksploatuoti Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną Kazokiškių k., Elektrėnų r. sav., vykdyti jo monitoringą, kaupti lėšas jo uždarymui</p> <p>3.2.2. Įrengti ir įteisinti eksploatuojamoje regioninio sąvartyno sekcijoje asbesto turinčių atliekų šalinimo aikštelę</p> <p>3.2.3. Įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją</p> <p>3.2.4. Nustatyta tvarka vykdyti šalinamų atliekų sudėties tyrimus (monitoringą)</p> <p>3.2.5. Vykdyti uždarytų sąvartynų monitoringą ir priežiūrą po uždarymo</p> <p>3.3.1. Užtikrinti visiems atliekų turėtojams prieinamos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą, atitinkant minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato LR aplinkos ministerija</p> <p>3.3.2. Įvesti visuotinę vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų</p>	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	N G					NL LO

Komunalinių atliekų rūšys	Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekčiai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekčiai	Visuomenės sveikata
	<p>ir jų tvarkymą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais</p> <p>3.3.3. Atrinkti komunalinių atliekų surinkimo tvarkymo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka</p> <p>3.3.4. Tobulinti atliekų turėtojų registrą ir sukurti atliekų surinkimo ir tvarkymo apskaitos bei monitoringo sistemą (duomenų teikimo ir ataskaitų analizės sistemą ON-line režimu); tobulinti atliekų turėtojų registrą; identifikuoti konteinerius ir jų tuštinimo faktą; vykdyti visų savivaldybės teritorijoje surinktų, tvarkomų ir šalinamų komunalinių atliekų apskaitą ir kontrolę; formuoti ataskaitas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vertinimui</p> <p>3.3.5. Tobulinti vietinės rinkliavos/įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą apskaičiavimo metodiką, vadovaujantis Vyriausybės nutarimu patvirtintomis taisyklėmis: parengti ir patvirtinti teisės aktus, reikalingus Vyriausybės patvirtintoms taisyklėms įgyvendinti; atlikti kitus parengiamuosius darbus įdiegiant dvinarę vietinę rinkliavą/įmoką</p> <p>3.3.6. Nustatyta tvarka (pagal parengtą ir patvirtintą metodiką) vykdyti komunalinių atliekų susikaupimo normų nustatymo tyrimus</p> <p>3.4.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų savivaldybių, regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius</p> <p>3.4.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)</p>										

Pasekmių tipai:

T	Tiesioginės	TR	Trumpalaikės	LO	Lokalias
N	Netiesioginės	VT	Vidutinės trukmės	R	Regioninės/Nacionalinės
K	Kaupiamosios	I	Ilgalaikės	G	Globalios

S Sąveikaujantios
NL Nuolatinės
L Laikinos

7.2 Paviršinis ir požeminis vanduo

Igyvendinus Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims, nes:

- Tik apdorotos, bet netinkamos perdirbimui ar naudojimui atliekos bus šalinamos ES reikalavimus atitinkančiame regioniniame sąvartyne, kuriame įrengtas hermetiškas sąvartyno dugnas, sąvartyne susidaranti filtratui surinkti drenažinė surinkimo sistema ir šio filtrato valymas.
- Atliekų deginimo metu su emisijomis į aplinkos orą patekę teršalai gali nusėsti į paviršinius vandens telkinius, tačiau dėl griežtų išlakų ribinių verčių, galimas tik nežymus indėlis į rūgštėjimo procesą.
- MBA įrenginiuose susidaranti gamybinės nuotekos bus išleidžiamos į UAB „Vilniaus vandenys“ eksploatuojamus nuotekų tinklus. Paviršinės nuotekos bus išleidžiamos į UAB „Grinda“ eksploatuojamus lietaus nuotekų tinklus. MBA aerobinio apdorojimo įrenginių patalpos projektuojamos taip, kad iš aplinkos į jas negalėtų patekti paviršinis ir požeminis (gruntinis) vanduo ir iš jų – į aplinką. Įrenginių patalpų grindys numatomos įrengti su hidroizoliaciniu sluoksniu, užtikrinančiu jų sandarumą visą įrenginių eksploatavimo laikotarpį.
- Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje susidaranti ūkio-buities ir gamybinės nuotekos numatoma išleisti į UAB „Vilniaus vandenys“ centralizuotus buitinių nuotekų tinklus. Paviršinės (lietaus) nuotekos bus surenkamos, valomos vietiniuose nuotekų valymo įrenginiuose ir bus išleidžiamos į UAB „Grinda“ lietaus nuotekų tinklus. Įrenginių eksploatacijos metu neigiamas poveikis paviršiniams ar/ir požeminiams vandenims nenumatomas.
- Dėl santykinai nedidelio vandens kiekio atliekose, kompostavimo proceso metu susidaranti nuotekų kiekis yra labai mažas. Toks nuotekų kiekis gali būti sugrąžintas į biologinį procesą ir tokiu būdu nuotekos nesusidaro.
- Kiti atliekų tvarkymo būdai reikšmingo poveikio vandenims neturi.

7.3 Dirvožemis

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau tvarkant atliekas pagal atliekų naudojimo ir šalinimo techninių reglamentų reikalavimus, laikantis aplinkos vadybos sistemų nuostatų, gero ūkininkavimo praktikos, teisės aktų nustatyta tvarka atliekant rizikos įvertinimus bei parengus avarijų likvidavimo planus, nelaimingų atsitikimų riziką galima sumažinti iki minimumo.

Dirvožemio kokybę gali įtakoti ir nusėdę ar su krituliais išplauti oro teršalai. Tačiau ekspertiniu vertinimu šis poveikis yra nereikšmingas, jei atliekas deginančio įrenginio išmetimai neviršys DLK. Teršalai į dirvožemį gali patekti su kompostu ar po anaerobinio pūdymo likusiom liekanom, tačiau kompostui, naudojamam tręšimui, keliami atitinkami kokybės reikalavimai, kurių laikymasis užtikrina dirvožemio apsaugą nuo teršalų. Atliekų tvarkymo objektų statybos atveju, derlingas dirvožemio sluoksnis nukasamas ir panaudojamas rekultivavimui ar gerbuvio sutvarkymui. Dėl šių išvardintų priežasčių daroma prielaida, kad atliekų tvarkymo veikla reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui neturės.

Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi turi teigiamą poveikį dirvožemiui kokybei.

7.4 Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai

Atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi ištekliai pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Plečiant antrinių žaliavų (įskaitant ir pakuočių atliekas), EEI ir kitų atliekų atskiros surinkimo sistemas, atliekų perdirbimas padidės, lyginant su esama situacija. Įgyvendinus Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytas priemones, antrinių žaliavų perdirbimas pasiektų apie 1,0 tūkst. tonų/ metus.

Be to, įgyvendinant biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyuose mažinimo užduotis, būtų pradėtas komunalinių atliekų apdorojimas MBA įrenginiuose, kur bus gaminamas kietasis atgautasis kuras, kurį bus galima panaudoti kurui, pakeičiant iškastinį kurą.

Kadangi atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi ištekliai pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami, todėl įgyvendinus Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytas priemones numatomas teigiamas poveikis neatsinaujintiems ir atsinaujintiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).

7.5 Biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos

Šalčininkų rajono savivaldybėje įsteigtos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinės saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai pateikti SPAV ataskaitos 4 priede.

Vilniaus mieste Jočionių g. šalia termofikacinės elektrinės numatoma įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius bei atliekų deginimo įrenginius. Šie planuojami atliekų tvarkymo įrenginiai į saugomas teritorijas nepatenka.

Taip pat ateityje Šalčininkų rajono savivaldybės administracija planuoja papildomai Dieveniškių arba Poškonų seniūnijose įrengti 1 DGASA. Tačiau tiksli šios aikštelės įrengimo vieta nėra žinoma, bet bus pasirinkta tokia statybos vieta, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Numatoma komunalinių atliekų pirminio rūšiavimo konteineriais sistemos plėtra bus vykdoma tik pas atliekų turėtojus, t. y. urbanizuotose teritorijose.

Įvertinus tai, kad MBA ir atliekų deginimo įrenginių vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, o nusprendus papildomai įrengti 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę bus pasirinkta tokia vieta, kad šalia jos nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų, todėl galime teikti, kad komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir saugomoms teritorijoms.

7.6 Kraštovaizdis

Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Atliekų tvarkymo įrenginiams yra privalomos PAV procedūros, todėl išsamus poveikio kraštovaizdžiui įvertinimas atliekamas PAV procesų metu. Esamo Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno užimamas plotas – 30,16 ha ir įgyvendinus siūlomą alternatyvą, šio ploto nereikės didinti, nes po MBA sumažėtų į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

7.7 Kultūros paveldas

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatoma įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius ir atliekų deginimo įrenginius Jačionių g., Vilnius, šalia termofikacinės elektrinės. Šių planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių vieta į kultūros paveldo objektų teritorijas nepatenka. Arčiausiai šių planuojamų įrenginių vietos esanti kultūros paveldo vertybė – Naravų piliakalnis yra apie 1,4 km atstumu į šiaurės vakarus, Grigiškių, Naravų pilkapynas, vad.

Kapčiais yra apie 1,75 km atstumu į vakarus, Gudelių, Lenkiškių pilkapynas, vad. Švedkapias yra apie 1,1 km atstumu į rytus nuo atliekų tvarkymo įrenginių statybos vietos ribų (žr. Pav. 9).

Pav. 9. Šalia MBA įrenginių ir atliekų deginimo įrenginių esančios kultūros paveldo vertybės

MBA įrenginių statybai Aplinkos apsaugos agentūros taršos prevencijos ir leidimų departamento Vilniaus skyrius 2014-07-29 raštu Nr. (15.8)-A4-3561 „Atrankos išvada dėl UAB „VAATC“ komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos ir eksploatacijos žemės sklype, esančiame Jočionių g. 13, Vilniaus m., poveikio aplinkai vertinimo“ priėmė atrankos išvadą, kad komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybai ir eksploatacijai poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Šiuo metu Vilniaus kogeneracinės jėgainės įrengimui užbaigtos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, t.y. Aplinkos apsaugos agentūra 2015-09-02 raštu Nr. (15.9)-A4-9693 priėmė sprendimą, kad planuojama ūkinė veikla – Vilniaus kogeneracinės jėgainės statyba ir eksploatacija – leistina pagal parengtą PAV ataskaitą, pasirenkant PŪV vystymo alternatyvą Nr. 2 arba PŪV vystymo alternatyvą Nr. 3. Šiuo metu vykdomos visuomenės informavimo apie Aplinkos apsaugos agentūros priimtą sprendimą procedūros.

Taip pat ateityje Šalčininkų rajono savivaldybės administracija planuoja papildomai Dieveniškių arba Poškonių seniūnijose įrengti 1 DGASA. Tačiau tiksli šios aikštelės įrengimo vieta nėra žinoma, bet bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų kultūros paveldo objektų.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galime teigti, kad planuojami atliekų tvarkymo įrenginiai nepatenka į kultūros paveldo objektų teritorijas ir su jomis nesiriboja, todėl šio atliekų tvarkymo plano sprendiniai neigiamo poveikio kultūros paveldo objektams neturėtų sukelti.

7.8 Materialiniai antropogeniniai ištekliai

Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginiams nustatomo SAZ dydžio priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo veiklos ir įrenginių bei tokių įrenginių vietos parinkimo.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytiems įdiegti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiams 2012-2013 m. buvo atliktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas ir patikslintas reglamentuojamas SAZ ribų dydis. Vilniaus kogeneracinės jėgainės

planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje, atliekant kartu ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, įvertinus prognozuojamos taršos sklaidos skaičiavimo duomenis, siūloma SAZ ribas taip pat sutapatinti su PŪV teritorijos ribomis. Todėl daroma išvada, kad naujai projektuojami atliekų tvarkymo įrenginiai neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nedarys.

7.9 Visuomenės sveikata

Išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra. Jungtinėje Karalystėje buvo atlikti epidemiologiniai ir emisijų į aplinką tyrimai, siekiant nustatyti skirtingų komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių poveikį visuomenės sveikatai⁵. Studijoje „*Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai ir sveikatai*“ identifiкуotos atliekų tvarkymo sritys, galinčios sukelti tam tikrą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai:

- Detalūs sąvartynų teritorijų tyrimai leido identifiкуoti galimą neigiamą poveikį sveikatai (t. y. didesnis apsigimimų skaičius ir mažesnis gimstamumas) netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms, bet pilnai neatsakė, ar šis ryšys tiesiogiai priklauso nuo sąvartynų taršos ar ir nuo kitų tyrimuose neįvertintų veiksnių. Studijoje konstatuojama, kad apsigimimų skaičius dėl sąvartynų kaimynystės daug mažesnis negu dėl kitų sveikatą veikiančių veiksnių;
- Tyrimai, atlikti gyvenamuosiuose rajonuose, esančiuose netoli pramoninio kompostavimo įrenginių, parodė tam tikrą ryšį tarp emisijų iš pramoninių kompostavimo įrenginių ir bronchitų bei kitų negalavimų skaičiaus.

Studijoje taip pat identifiкуotos sritys, kuriose nebuvo nustatytas ryšys tarp atliekų tvarkymo įrenginių veiklos ir visuomenės sveikatos:

- Nebuvo identifiкуotas modernių atliekų deginimo įrenginių neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, tačiau toks poveikis nustatytas dėl anksčiau pastatytų deginimo įrenginių veiklos pramoniniuose rajonuose. Tyrimuose buvo vertintas galimas atliekų deginimo poveikis onkologiniams, kvėpavimo ligų susirgimams ir apsigimimų skaičiui, tačiau nebuvo nustatyta tiesioginio ryšio tarp modernių atliekų deginimo įrenginių ir šių ligų atsiradimo;
- Detalūs tyrimai nenustatė, kad egzistuoja didesnė tikimybė netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms susirgti onkologinėmis ligomis;
- Nebuvo nustatytas ryšys tarp kompostavimo įrenginių ir susirgimų vėžiu bei astma.

Studijos išvadose teigiama, kad nors nebuvo nustatytas atliekų tvarkymo įrenginių neigiamas poveikis tyrimuose nagrinėjamiems susirgimams, bet koks poveikis sveikatai dėl atliekų tvarkymo bus žymiai mažesnis, nei dėl kitų veiksnių.

Daugumoje epidemiologinių tyrimų iki šiol nebuvo pateikta neginčijamų ir aiškių įrodymų dėl padidėjusios specifinių susirgimų rizikos, susijusios su atliekų tvarkymo infrastruktūra. Taip yra dėl epidemiologinių studijų trūkumo ir dėl pasikeitusių bei nuolat tobulėjančių atliekų tvarkymo technologijų. Dauguma tyrimų buvo atlikti vertinant senus atliekų tvarkymo įrenginius, ypač kalbant apie atliekų deginimo įrenginius. Yra labai mažai studijų, kurių metu būtų tirtas tiesioginis poveikis žmonėms. Daugelyje studijų nebuvo eliminuoti tokie faktoriai, kaip socialinis skurdas ir kiti, su tiriamuoju nesusiję, taršos šaltiniai⁶.

⁵ DEFRA. *Review of Environmental and Health Effects of Waste Management: Municipal Solid Waste and Similar Wastes*. 2004.

⁶ L. Giusti. *A review of waste management practices and their impact on human health*. Waste management 29 (2009) 2227-2239.

Kadangi vertinama, kad atliekų šalinimas gali turėti didžiausią neigiamą poveikį sveikatai, lyginant su kitais komunalinių atliekų tvarkymo būdais, o Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatyta regioniniame sąvartyne šalinti mažesnius ir jau apdorotus komunalinių atliekų kiekius, daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju nebus neigiamo poveikio visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

7.10 Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika

Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika gali turėti sinergetinį efektą dėl, pvz., mąsto ekonomijos, bendrai naudojamos teritorijos ar pastatų atliekų tvarkymo įrenginiams. MBA įrenginiai planuojami įrengti Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės. Šiame sklype „Lietuvos energija“, UAB planuoja statyti ir atliekų deginimo įrenginius. Iš MBA įrenginių degiąją atliekų frakciją bus galima tiekti į atliekų deginimo įrenginius specialiu transporteriu ir taip bus sumažinti automobilių transporto srutai į šią teritoriją bei degiosios atliekų frakcijos transportavimo kaštai.

8 PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas – pagrindinis instrumentas išvengti, sumažinti ar kompensuoti neigiamas komunalinių atliekų tvarkymo pasekmes aplinkai organizacinėmis priemonėmis. Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema būtų organizuojama tokiu būdu, kad atliekos būtų tvarkomos vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija: pirmiausia atskirai surenkamos, rūšiuojamos ir perdirbamos antrinės žaliavos, o tik likusios po rūšiavimo ir netinkamos perdirbimui atliekos būtų apdorojamos, biologiškai skaidžios atliekos kompostuojamos, o likusios atliekos deginamos, išgaunant energiją. Pagrindinis dėmesys planavimo laikotarpiu skiriamas atliekų prevencijai, atskiram antrinių žaliavų surinkimui bei perdirbimui ir biologiškai skaidžių atliekų kiekiui, patenkančio į sąvartyną, mažinimui.

Šalčininkų rajono savivaldybės administracija Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatytas priemones įgyvendins šiomis organizacinėmis/teisinėmis priemonėmis:

- rengdama savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles atliekų turėtojams bei kontroliuodama jų vykdymą;
- nustatydamas reikalavimus atliekų tvarkytojams sutartyse dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo.

Komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių planavimas, projektavimas, statyba, eksploatavimas reglamentuojamas teisės aktu, o galimas šių įrenginių poveikis aplinkai vertinamas keturiais etapais:

- ankstyvojo planavimo stadijoje teritorijų planavimo metu;
- poveikio aplinkai vertinimo ir techninio projektavimo metu;
- statybos metu;
- atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimo metu.

Teisės aktų nustatytų reikalavimų įgyvendinimą (įskaitant ir TIPK leidime ar atliekų naudojimo ir šalinimo techniniame reglamente nustatytų eksploatavimo sąlygų laikymąsi) kontroliuoja atitinkamos kontroliuojančios institucijos.

9 PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS

9.1 Plane numatomos priemonės ir nauja infrastruktūra

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, ypač didelis dėmesys skiriamas rūšiuojamojo surinkimo plėtrai ir jo skatinimui.

2014-2020 metų vykdymo laikotarpiu Vilniaus apskrityje bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioniniai mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir atliekų deginimo įrenginiai. Taip pat Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojamos 3 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas, esantis adresu Kazokiškių kaime Elektrėnų savivaldybėje, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Vilniaus regione, pavaizduoti 1 pav.

Pagrindiniai regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurių įgyvendinimas numatytas plane, ir kurie bus pastatyti iki 2018 m. – tai **mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir atliekų deginimo įrenginiai** Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės. Šiuo metu vyksta mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos darbai. MBA įrenginių pajėgumas - 250 tūkst. tonų per metus. MBA įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos ir biologiškai skaidžios atliekos. Įrenginių operatoriui nustatyti reikalavimai, kad antrinių žaliavų atskyrimo iš pirminio MKA srauto efektyvumas būtų ne mažesnis nei:

- juodųjų metalų 80%
- spalvotųjų metalų 80%
- plastiko 45%
- stiklo 45%
- popieriaus/kartono 15%

Biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Po apdorojimo gauto kietojo atgautojo kuro (toliau – KAK) energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25%. KAK bus naudojamas energijai gauti atliekų deginimo įrenginiuose.

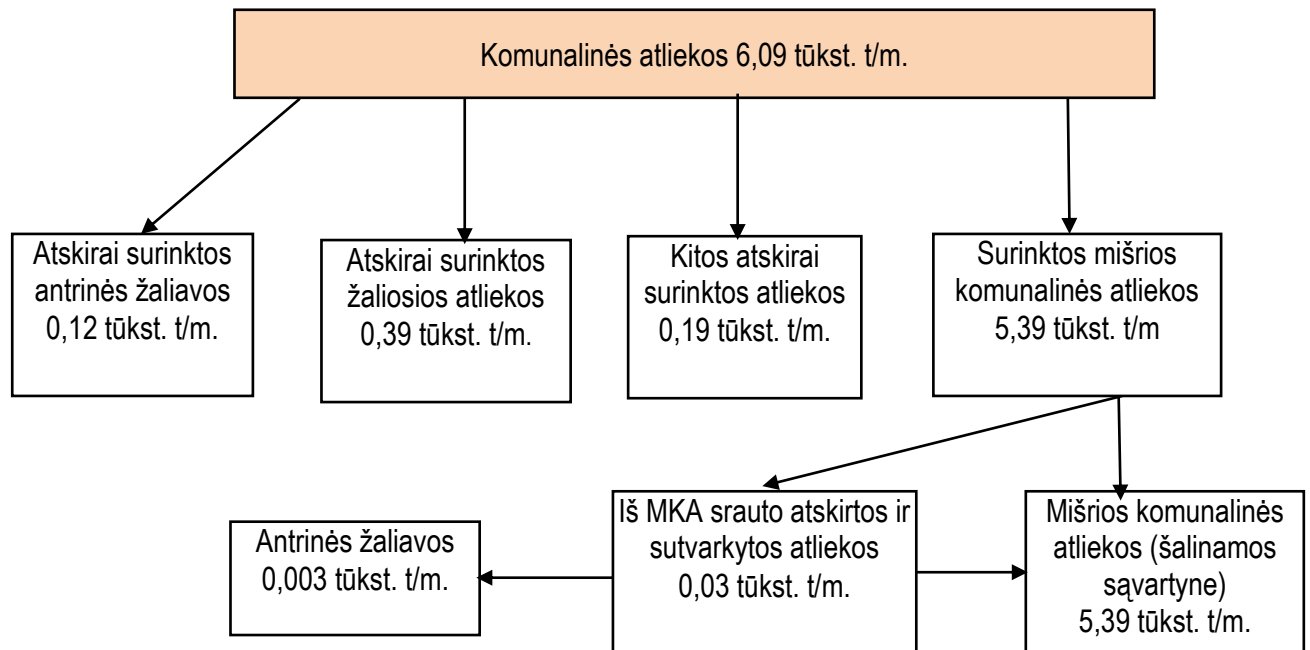
Tame pačiame sklype, šalia MBA įrenginių bus pastatyta ir Vilniaus kogeneracinė jėgainė, kurioje numatoma deginti komunalines atliekas iš Vilniaus ir Utenos regionų MBA įrenginių. Numatomas bendras atrūšiuotų ir antriniam perdirbimui netinkamų nepavojingųjų komunalinių atliekų, įskaitant KAK, kiekis – iki 160 tūkst. t/metus. Šiuo metu Vilniaus kogeneracinės jėgainės įrengimui užbaigtos poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Aplinkos apsaugos agentūra 2015-09-02 raštu Nr. (15.9)-A4-9693 priėmė sprendimą, kad planuojama ūkinė veikla – Vilniaus kogeneracinės jėgainės statyba ir eksploatacija – leistina pagal parengtą PAV ataskaitą, pasirenkant PŪV vystymo alternatyvą Nr. 2 arba PŪV vystymo alternatyvą Nr. 3.

9.2 Nagrinėtos komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos

Rengiant Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektą, SPAV ataskaitoje buvo nagrinėjamos 2 komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos. Buvo vertinama kaip bus

tvarkomos mišrios komunalinės atliekos bei vykdomos valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys įdiegus MBA įrenginius, ir jei nebus įrengti MBA įrenginiai.

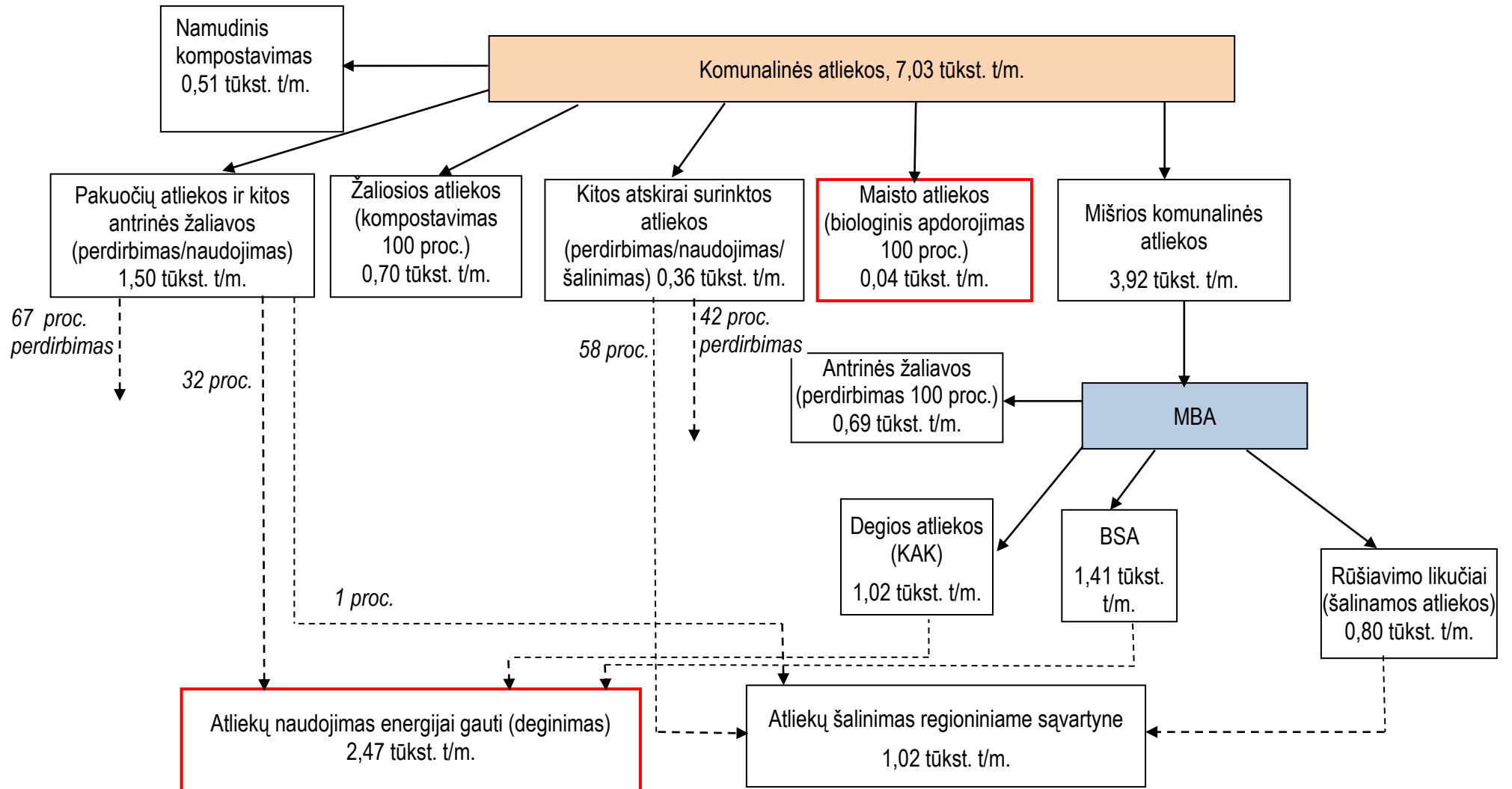
„Nulinė“ alternatyva – galioja Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano, patvirtinto 2010 m. lapkričio 30 d. Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos nutarimu Nr. T-1388, sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs.

10 pav. Nagrinėtos „nulinės“ alternatyvos preliminarus atliekų srautai

Pirma alternatyva – (maisto atliekų ir pakuočių atliekų bei kitų antrinių žaliavų atskiras surinkimas, likusių atliekų mechaninis biologinis apdorojimas, energetinę vertę turinčių atliekų deginimas), kai plečiamas antrinių žaliavų (daugiausia – pakuočių atliekų) rūšiuojamasis surinkimas, žaliųjų atliekų namudinis kompostavimas, kitų perdirbimui tinkamų, specifinių bei pavojingųjų atliekų atskiras surinkimas, nuo 2019 m. atskiras maisto atliekų surinkimas ir apdorojimas, o po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos nukreipiamos į MBA įrenginius. MBA įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos. Biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Išrūšiuotos netinkamos perdirbti komunalinės atliekos, turinčios energetinę vertę arba po apdorojimo gautas KAK (KAK energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25%) bus naudojamas energijai gauti. Išrūšiuotos netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai gauti komunalinės atliekos bus vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinio atliekų sąvartyną.

Komunalinių atliekų susidarymo ir tvarkymo prognozių iki 2020 m. vertinimo rezultatai rodo, kad šios numatytos pirminio ir antrinio rūšiavimo, apdorojimo MBA ir kituose įrenginiuose priemonės bus pakankamos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytų užduočių įgyvendinimui.

11 pav. Nagrinėtos pirmos alternatyvos preliminarūs atliekų srautai

9.3 Komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvų įvertinimo metodika

Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo (Žin., 2004, Nr. 130-4650) 26 punkte nustatyta, kad „kai rengiami skirtingo planavimo lygmens planai ir programos, jų rengimo organizatoriai, siekdami išvengti dvejojo vertinimo, gali rengiamai ataskaitai tiesiogiai naudoti anksčiau atlikto aukštesnio planavimo lygmens planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rezultatus“. Toks pat reikalavimas nustatytas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose „Reikalavimuose regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams“ kai atliekų tvarkymo planas ar jo dalis yra aukštesnio lygmens plano dalis, kad būtų išvengta dvigubo vertinimo, informacija, surinkta atliekant aukštesnio lygmens plano SPAV, gali būti naudojama rengiant žemesnio lygmens plano ar jo dalies SPAV. Kadangi atnaujinamas Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas rengiamas pagal Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano ir Vilniaus apskrities regioninio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano sprendinius, todėl rengiamo plano SPAV gali būti panaudota informacija, surinkta atliekant Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano ir Vilniaus apskrities regioninio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano SPAV. Rengiant Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planą, t.y., aukštesnio planavimo lygio planą, buvo atliktas SPAV, todėl Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano SPAV ataskaitoje naudojami šio vertinimo rezultatai. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano SPAV vertinimas buvo atliekamas pagal su aplinkos apsauga susijusius darnaus vystymosi prioritetus ir aplinkos apsaugos tikslus bei su jais susijusias nustatytas reikšmingas pasekmes aplinkai, naudojant pasekmių lenteles. Šis metodas pagrįstas numatomų strateginių veiksmų ar sprendinių išskaidymu į sudedamąsias dalis ir kiekvienos dalies įvertinimu aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais. 12 lentelėje pateiktas apibendrintas nagrinėtų Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai, vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano SPAV ataskaitos pasekmių lentelėse pateiktais motyvais.

VATP SPAV ataskaitoje komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos buvo nagrinėtos Lietuvos mastu, tačiau jas nagrinėjant buvo įvertinti Vilniaus regione planuojami komunalinių atliekų tvarkymo sprendiniai – regioninis MBA įrenginys, atliekų deginimo įrenginiai. Komunalinių atliekų tvarkymo poveikiui įvertinti ir palyginti buvo naudojamas atliekų tvarkymo sistemos būvio ciklo įvertinimo modelis WAMPS, kuris leidžia įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo poveikį aplinkai pagal keturias pasekmių aplinkai kategorijas:

- klimato kaitą (šiltnamio dujų susidarymą);
- eutrofikaciją;
- aplinkos rūgštėjimą;
- fotooksidantų susidarymą.

Remiantis VATP SPAV ataskaitoje pateiktais būvio ciklo įvertinimo rezultatais matyti, kad iš esmės nagrinėtos MBA alternatyvos (I alternatyva) ir atliekų naudojimo energijai gauti alternatyvos (III alternatyva) poveikis aplinkai yra panašus, t.y. mišrias komunalines atliekas tvarkant suplanuotuose MBA įrenginiuose arba jas naudojant energijai gauti, ženkliai sumažinamas poveikis klimato kaitai, eutrofikacijai, aplinkos rūgštėjimui ir fotooksidantų susidarymui, lyginant su VATP „bazine“ arba esamos būklės alternatyva, kuomet didžioji dalis komunalinių atliekų, įskaitant ir bioskaidžias, yra šalinamos sąvartyne. Vadinasi šioje ataskaitoje nagrinėtų I ir II alternatyvos atveju, komunalinių atliekų tvarkymo sprendiniai yra priimtini, nes jie ženkliai pagerins aplinkos būklę (žr. 12 lentelę). Dėl šios priežasties pakartotinio būvio ciklo įvertinimo buvo nuspręsta neatlikti.

Lentelė 12. SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai.

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
Atliekų susidarymas	0	+	Lietuvoje parengta ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782 patvirtinta <i>Valstybinė atliekų prevencijos programa</i> , kurioje numatytos priemonės atliekų prevencijai didinti. Programoje taip pat numatyta, kad savivaldybės turės įtraukti atliekų prevenciją skatinančias priemones (bent dėl pakuočių ir EEI atliekų), įskaitant visuomenės informavimo apie atliekų prevenciją priemones į savivaldybių atliekų tvarkymo planus. Sėkmingai įgyvendinus <i>Valstybinės atliekų prevencijos programos</i> priemones bus pasiektas mažesnis atliekų susidarymas, kas turės tiek tiesioginį, tiek netiesioginį teigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai.
Aplinkos oras	-	-/0	Komunalinių atliekų sąvartyne pašalintose atliekose greitai susidaro anaerobinės sąlygos (nelieka deguonies) ir prasideda pašalintų organinių medžiagų irimas. Vykstant šiam procesui, susidaro sąvartyno dujos, kuriose paprastai esama apie 55% metano, 45% anglies dvideginio ir per šimtą kitų dujinių junginių (pvz. sieros vandenilis (H ₂ S), anglies disulfidas (CS ₂), merkaptanai, chloruoti angliavandeniliai, odorantai, silikato komponentai ir kt.). Net ir įrengus sąvartyno dujų surinkimo ir panaudojimo įrenginius, neišvengiamai išvengti sąvartynų neigiamo poveikio aplinkos orui. MBA įrenginyje atskyrus degias atliekas, jos bus panaudojamos kietojo atgautojo kuro (KAK) gamybai, kurį planuojama naudoti atliekų deginimo įrenginiuose arba AB „Akmenės cementas“ klinkerio krosnyje, pakeičiant iškastinį kurą – akmens anglį. Numatomas KAK deginimas turės lokalių neigiamą, tačiau kontroliuojamą poveikį aplinkos orui. Tačiau Lietuvos mastu neigiamo poveikio aplinkos orui nebus, nes panaudojus atliekų energetinį potencialą, bus sutaupomas iškastinis kuras ir išvengiamos oro teršalų emisijos, kurios susidarytų deginant iškastinį kurą. Biudujų kogeneraciniame jėgainėje deginant biudujas, gautas fermentuojant BSA (atskirai surinktas maisto atliekas), taip pat susidarys neženkliai lokali oro tarša, tačiau taip pat bus sutaupomas iškastinis kuras ir išvengiamos oro teršalų emisijos, kurios susidarytų gaminant elektros ar šilumos energiją, naudojant iškastinį kurą.
Triukšmas	-/0	-/0	Atliekų tvarkymo įrenginiuose galima lokali triukšmo tarša, kurią gali sukelti tiek stacionarus įrenginiai, tiek mobilios transporto priemonės. Tačiau kaip rodo praktika, triukšmo lygis už komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių sklypų ribos paprastai neviršija leistinų triukšmo normų.
Paviršinis ir požeminis vanduo	0	0	Didžiausias atliekų tvarkymo poveikis vandenims susijęs su sąvartyno filtrato surinkimu ir tvarkymu. Tiek „nulinės“ alternatyvos atveju, tiek I alternatyvos atveju numatyta eksploatuoti modernų regioninį sąvartyną su hermetišku sąvartyno dugnu, drenažine filtrato surinkimo sistema bei filtrato valymu. Šalčininkų rajone uždaryti ir rekultivuoti seni sąvartynai ir šiukšlynai, kuriuose sąvartynų filtratas nebuvo tvarkomas ir patekdavo į gamtinę aplinką. Siūlomos alternatyvos atveju numatytas ženklus Šalčininkų rajono savivaldybės šalinamų komunalinių atliekų sąvartynuose kiekio sumažinimas (nuo 88,5 iki 15,7 proc.), todėl turėtų susidaryti mažesni sąvartyno filtrato kiekiai.
Dirvožemis	+	+	Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) gaunamas aukštos kokybės kompostas - dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti. Žaliųjų atliekų kompostavimas yra numatytas visų alternatyvų atveju.
Klimato veiksniai	-	+	Atliekų tvarkymo sektoriaus pagrindinis globalinį klimato atšilimą įtakojantis veiksnys yra sąvartynuose šalinant biologiškai skaidžias atliekas anaerobinėmis sąlygomis išsiskiriančios metano dujos. Įgyvendinus I alternatyvos atveju numatytas priemones atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį (aplinkosauginę naudą) klimato kaitai (t.y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą). I alternatyvos atveju numatytas ir mechaninis biologinis atliekų apdorojimas prieš šalinimą, kas mažins šiltnamio dujų susidarymą, lyginant su nerūšiuotų atliekų šalinimu sąvartyne. I alternatyvos atveju numatomas atskiras

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto SPAV ataskaita

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
			maisto atliekų surinkimas ir apdorojimas, kas sumažins sąvartyne šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekį.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	+	+	Atliekų perdirbimo ar panaudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Abiejų alternatyvų atveju numatytas atliekų perdirbimas, o I alternatyvos atveju ir atliekų energetinio potencialo panaudojimas (energijos gamyba).
Biologinė įvairovė (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai)	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio natūralioms buveinėms ir biologinei įvairovei (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai) nekelia, nes saugomose, jautriose aplinkai teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina.
Kraštovaizdis	0/+	0/+	I alternatyvos atveju numatyti įdiegti atliekų tvarkymo įrenginiai kraštovaizdžiui neigiamo poveikio neturės. Šalčininkų rajone uždaryti ir rekultivuoti seni sąvartynai ir šiukšlynai, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės kraštovaizdžiui.
Kultūros paveldas	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina, o atskirais atvejais poveikis turi būti įvertintas ar poveikio mažinimo priemonės numatomos PAV dokumentuose, kurie derinami su kultūros paveldo apsaugos institucijomis.
Materialiniai antropogeniniai išteklių	0	0	Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo. Regioninio sąvartyno, kuriam priklauso gana didelė normatyvinė SAZ (500 m), SAZ jau suformuota ir įteisinta teritorijų planavimo dokumentais. MBA įrenginio statybai jau yra atliktos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros ir nustatytas SAZ dydis, o Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje įvertinus planuojamos ūkinės veiklos prognozuojamos taršos sklaidos skaičiavimo duomenis, daroma išvada, kad SAZ ribas taip pat galima nustatyti sutapatinant su PŪV teritorijos ribomis. MBA ir atliekų deginimo įrenginiai bus statomi pramoniniame rajone, šalia termofikacinės elektrinės, todėl daroma išvada, kad I alternatyvos atveju numatyti atliekų tvarkymo įrenginiai neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nekelia.
Visuomenės sveikata	-	+	Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti atliekų šalinimas sąvartynuose. I alternatyvos atveju moderniam sąvartyne numatyta šalinti vis mažesnius atliekų kiekius, todėl poveikis visuomenės sveikatai turėtų būti teigiamas. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

+ tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
 - tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės.
 0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

0

10 SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV

Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu. Lietuvoje nėra sukurtos informacinės bazės, kurioje būtų kaupiama informacija, pvz., apie atliekų tvarkymo įrenginių veiklos sąlygojamą taršą orui, vandenims, dirvožemiui ir daromą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai.

11 PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS

Pagrindiniai su atliekų tvarkymu susiję aplinkos apsaugos politikos tikslai:

- efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas;
- geresnė gamtos apsauga;
- geresnis visuomenės informavimas ir aktyvumo skatinimas.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas numato priemones, kurios leistų siekti šių tikslų, mažinant neigiamą atliekų tvarkymo poveikį aplinkai. Plano įgyvendinimą vertins Šalčininkų rajono savivaldybės administracija ir VAATC periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimo priemonės, numatytos plano 4 skyriuje;
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano* atliekų tvarkymo užduotys:
 - ar vykdomos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane* nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys;
 - ar vykdoma *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane* nustatyta komunalinių atliekų naudojimo užduotis;
 - ar vykdoma *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane* nustatyta popieriaus ir kartono, metalo, plastiko ir stiklo atliekų paruošimo pakartotinai naudoti ir perdirbti užduotis;
 - ar vykdomos kitos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys.

Nustačius, kad *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimo priemonės, numatytos 4 skyriuje, nėra laiku įgyvendintos arba nėra vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano* atliekų tvarkymo užduotys, Šalčininkų rajono savivaldybės administracija ir VAATC turi išnagrinėti priežastis ir, esant poreikiui, inicijuoti *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* pakeitimus, numatant papildomas komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo priemones arba pakeičiant jau numatytų priemonių įgyvendinimo terminus.

Lentelė 13. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai		Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		2016 metų	2020 metų	
1. Ilgalais strateginis atliekų tvarkymo tikslas – mažinti susidarantių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip mažinti gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose	komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	55	35	savivaldybės
		Šalčininkų rajono savivaldybė/ VAATC
2. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą	įrengti ir veikiantys mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, vienetais	10	10	savivaldybės, regioniniai atliekų tvarkymo centrai
		Šalčininkų rajono savivaldybė/ VAATC
	sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su 2000 metų kiekiu, procentais	45	35	savivaldybės
		Šalčininkų rajono savivaldybė/ VAATC
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas	užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, procentais	100	100	Savivaldybės
		Šalčininkų rajono savivaldybė/ VAATC

Taip pat numatoma kaip įgyvendinamas atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas (atliekų hierarchija), vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal 14 lentelėje pateiktus rodiklius. Galimi informacijos šaltiniai:

- VAATC veiklos ataskaitos, pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų metinės ataskaitos;
- VAATC atliekų tvarkymo apskaitos duomenys;
- Atliekų tvarkytojų atliekų tvarkymo apskaitos duomenys;
- Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai.

Lentelė 14. Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano įgyvendinimo pasekmių stebėsenos (monitoringo) rodikliai.

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
Atliekų	1) Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas arba	Nuo 2014 m.

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Vertinimo rodiklio vertinimo Laikotarpis
prevencija		stabilumas	
	2) Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Nuo 2014 m.
	3) Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Nuo 2014 m.
Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai	4) Naudoti pakartotinai paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	5) Naudoti pakartotinai paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Nuo 2015 m.
Atliekų paruošimas perdirbimui	6) Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų bei paruoštų naudoti pakartotinai ir perdirbti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	Nuo 2014 m.
	7) Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kiekis, išrūšiuotas bei paruoštas naudoti pakartotinai ir perdirbti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginyje, tonomis per metus	Didėjimas, stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2015 m.
	8) Atskirai surinktų buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2014 m.
	9) Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2014 m.
	10) Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, įskaitant ir biologinių atliekų kompostavimą	Didėjimas	Nuo 2014 m.
	11) Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Nuo 2014 m.
Atliekų naudojimas	12) Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas arba stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2016 m.
Atliekų šalinimas	13) Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Ne daugiau nei 55 proc.	Nuo 2016 m.
		Ne daugiau nei 35 proc.	Nuo 2020 m.
	14) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas	Nuo 2014 m.
	15) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	Nuo 2014 m.

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai stebimas vykdant ūkio subjektų monitoringą pagal šių teisės aktų reikalavimus:

- Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 230 su visais pakeitimais patvirtintos Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo tvarkos;

- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1-546 su visais pakeitimais patvirtintų Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų;
- Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-156 patvirtintus Metodinius reikalavimus monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 su visais pakeitimais patvirtintų Atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 su visais pakeitimais patvirtintų Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas turi būti vykdomas pagal Aplinkos apsaugos agentūros suderintą ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą. Požeminio vandens monitoringas turi būti vykdomas pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą ūkio subjekto požeminio vandens monitoringo programą. Ūkio subjektas atsako už taršos šaltinių ir jų aplinkos (poveikio aplinkai) monitoringo įgyvendinimą, duomenų patikimumą bei monitoringo duomenų pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo atveju nustačius išmetamų teršalų ribinių verčių viršijimą arba gamtinės aplinkos komponentų kokybės pablogėjimą, ūkio subjektas turi imtis visų priemonių sumažinti taršą iki leidžiamų normatyvų.

12 ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas pradėtas rengti 2015 m. birželio mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 28 straipsniu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintais Reikalavimais regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas atnaujina 2010 m. lapkričio 30 d. Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-1388 patvirtintą Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą, numatant priemones, užtikrinančias Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane ir Vilniaus regiono plėtros tarybos 2015 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 51/1S-16 patvirtintame Vilniaus apskrities regioniniame 2014-2020 m. atliekų tvarkymo plane nustatytų tikslų ir užduočių įgyvendinimą.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto rengimo organizatorius yra Šalčininkų rajono savivaldybės administracija. Pagal su Šalčininkų rajono savivaldybės administracija pasirašytą sutartį, Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto rengimo SPAV konsultantas yra UAB „Ekokonsultacijos“. SPAV procese subjektų teisėmis dalyvauja Šalčininkų rajono savivaldybės administracija, Vilniaus rajono savivaldybės administracija, Trakų rajono savivaldybės administracija, Varėnos rajono savivaldybės administracija, Aplinkos apsaugos agentūros Vilniaus skyrius, Vilniaus visuomenės sveikatos centras, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis padalinys, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

SPAV ataskaita parengta pagal Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektą ir SPAV apimties nustatymo dokumentą. Ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos plano įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai nagrinėjami vertinimo apimties nustatymo dokumente numatyti klausimai.

Ataskaitos 2 skyriuje pateikiamas trumpas Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto aprašymas. Pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo Šalčininkų rajono savivaldybėje tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius–ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 m.:

- 1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;
- 2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį;
- 3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą, įskaitant saugų jų šalinimą.

Šiame skyriuje taip pat pateikiamos plano sąsajos su kitais Lietuvos Respublikos planais ir programomis, pvz., Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu, Vilniaus apskrities regioniniu 2014-2020 metų atliekų tvarkymo planu, Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planu, Šalčininkų rajono savivaldybės 2011-2015 metų strateginiu plėtros planu, Nacionaline energetinės nepriklausomybės strategija bei Nacionaline atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija.

Ataskaitos 3 skyriuje yra pateikiamos bendros Šalčininkų rajono aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu Šalčininkų rajono savivaldybės

atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas nebus įgyvendintas. Kadangi atliekų šalinimas yra pagrindinis Šalčininkų rajono teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo būdas, todėl yra prarandami tiek medžiaginiai, tiek energetiniai išteklių, kas buvo identifikuota kaip pagrindinė komunalinių atliekų tvarkymo problema. Šiuo metu Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms komunalinėms atliekoms tvarkyti eksploatuojamos Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje esamos 3 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė bei Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas. 2015 - 2016 m. planuojama įrengti ir įteisinti eksploatuojamoje regioninio sąvartyno sekcijoje asbesto turinčių atliekų šalinimo aikštelę bei iki 2017 m. įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją.

Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui. Pagrindiniai regioniniai atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurių įgyvendinimas numatytas plane, ir kurie bus pastatyti iki 2018 m. – tai mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir atliekų deginimo įrenginiai.

Taip pat ateityje Šalčininkų rajono savivaldybės administracija planuoja papildomai Dieveniškių arba Poškonų seniūnijose įrengti 1 DGASA. Tačiau tiksli šios aikštelės įrengimo vieta nėra žinoma, bet bus pasirinkta tokia statybos vieta, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Ataskaitos 4 skyriuje pateikiama informacija apie planuojamų įrengti atliekų tvarkymo įrenginių vietas, t. y. teritorijas, kuri gali būti reikšmingai paveikta, aplinkos charakteristikos. MBA įrenginiai, kuriame bus apdorojamos Šalčininkų rajono ir kitų Vilniaus apskrities komunalinių atliekų tvarkymo regiono savivaldybių po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos ir atliekų deginimo įrenginiai, kuriuose bus deginamos po MBA įrenginių likusios, netinkamos perdirbti energetinę vertę turinčios nepavojingosios komunalinės atliekos, įskaitant kietąjį atgautąjį kurą (KAK), numatyti Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės. Įvertinus tai, kad MBA įrenginių ir atliekų deginimo įrenginių vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, o nusprendus papildomai įrengti 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę bus pasirinkta tokia vieta, kad šalia jos nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų, todėl galime daryti išvadą, kad teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos dėl šio plano įgyvendinimo nėra.

Ataskaitos 5 skyriuje trumpai aprašytos su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos. Rengiant Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektą, buvo identifikuotos 3 pagrindinės aplinkos apsaugos problemos, kurias būtina spręsti iki 2020 m.: (1) užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis iki 2016 m. neviršytų 55 procentų, o iki 2020 m. – 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos būtų perdirbtos ir kitaip panaudotos; (2) užtikrinti, kad sąvartyne šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai neviršytų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano* nustatytą kiekį; (3) užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Ataskaitos 6 skyriuje apibūdinami su plano projektu susiję tarptautiniai, Europos Sąjungos arba nacionaliniai lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai. Pabrėžtina, kad *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas* prisidės prie ES teminės atliekų prevencijos ir perdirbimo strategijos, Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos tikslų įgyvendinimo, o pagrindinės atliekų tvarkymo problemos, kurias siekiama spręsti patvirtinant atnaujinamą planą, susijusios su šių ES direktyvų (2008/98/EB dėl atliekų, 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų) įgyvendinimu.

Ataskaitos 7 skyriuje pateiktas Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto (t. y. siūlomos alternatyvos) strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Pagrindinės SPAV išvados:

- Įgyvendinus Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis (t. y. užtikrinus antrinių žaliavų (pakuočių atliekų) perdirbimo didinimą, EEI atliekų perdirbimą, biologiškai skaidžių atliekų biodžiovinimą ir šių atliekų kiekio sąvartynuose mažinimą, pradėjus eksploatuoti MBA įrenginius), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t.y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesni šiltnamio dujų susidarymą);
- Įgyvendinus atnaujinamo Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims;
- Kompostuojant žaliašias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekto įgyvendinimas turės teigiamą poveikį dirvožemio kokybei;
- Kadangi atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami, todėl siūlomų alternatyvų atveju numatomas teigiamas poveikis neatsinaujantiems ir atsinaujantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą);
- Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatoma įrengti MBA ir atliekų deginimo įrenginius Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės. Nusprendus papildomai įrengti 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę bus pasirinkta tokia vieta, kad šalia jos nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų. Todėl galime daryti išvadą, kad komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei, saugomoms teritorijoms ir kultūros paveldui.
- Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Įgyvendinus siūlomą alternatyvą, esamo Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno, ploto nereikės didinti, nes po MBA sumažėtų į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
- Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatytiems įrenginiams arba jau yra nustatytas SAZ dydis, arba bus nustatytas, todėl daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus.
- Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti atliekų sąvartynai. Kadangi Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projekte numatyta regioniniame sąvartyne šalinti mažesnius ir jau apdorotus komunalinių atliekų kiekius, daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju bus daromas teigiamas poveikis visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

Ataskaitos 8 skyriuje aprašytos priemonės Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ir kompensuoti. Šalčininkų rajono savivaldybės administracija sieks išvengti, sumažinti ar kompensuoti neigiamas komunalinių atliekų tvarkymo pasekmes aplinkai organizacinėmis priemonėmis:

įgyvendinama plane numatytas priemonės, rengdama savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės atliekų turėtojams bei kontroliuodama jų vykdymą bei nustatydama reikalavimus atliekų tvarkytojams sutartyse dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo.

Ataskaitos 9 skyriuje aprašytos ir įvertintos šios pagrindinės alternatyvos:

„Nulinė“ alternatyva – galioja *Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano, patvirtinto 2010 m. lapkričio 30 d. Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos nutarimu Nr. T-1388, sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs.*

Pirma alternatyva – (maisto atliekų ir pakuočių atliekų bei kitų antrinių žaliavų atskiras surinkimas, likusių atliekų mechaninis biologinis apdorojimas, energetinę vertę turinčių atliekų deginimas), kai plečiamas antrinių žaliavų (daugiausia – pakuočių atliekų) rūšiuojamasis surinkimas, žaliųjų atliekų namudinis kompostavimas, kitų perdirbimui tinkamų, specifinių bei pavojingųjų atliekų atskiras surinkimas, nuo 2019 m. atskiras maisto atliekų surinkimas ir apdorojimas, o po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos nukreipiamos į MBA įrenginius. MBA įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos. Biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Išrūšiuotos netinkamos perdirbti komunalinės atliekos, turinčios energetinę vertę arba po apdorojimo gautas KAK (KAK energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25%) bus naudojamas energijai gauti. Išrūšiuotos netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai gauti komunalinės atliekos bus vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinio atliekų sąvartyną.

SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai pateiktas 12 lentelėje. SPAV ataskaitoje nagrinėtos I alternatyvos atveju, komunalinių atliekų tvarkymo sprendiniai yra priimtini, nes jie ženkliai pagerins aplinkos būklę, lyginant su esama situacija. MBA įrenginys užtikrins tinkamą BSA apdorojimą bei šalinamų komunalinių atliekų kiekio sumažinimą nuo 88,5 proc. iki 15,7 proc. 2020 m.

Ataskaitos 10 skyriuje trumpai apibūdinti sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV. Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu.

Ataskaitos 11 skyriuje pateiktos *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) priemonės. Plano įgyvendinimą vertins jame nurodytos institucijos (pagal kompetenciją) periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimo priemonės, numatytos 4 skyriuje;
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano* atliekų tvarkymo užduotys.

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai bus stebimas vykdant ūkio subjektų aplinkos monitoringą teisės aktų nustatyta tvarka.

Ataskaitos prieduose pateiktas atnaujinamo *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano projektas* (1 priedas), SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas), visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (3 priedas), Šalčininkų rajone įsteigtos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinės saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai (4 priedas).

13 VISUOMENĖS DALYVAVIMAS

Šiame skyriuje pateikta informacija apie visuomenės dalyvavimą viso SPAV proceso metu.

SPAV apimties nustatymo dokumentas buvo parengtas ir 2015 m. rugpjūčio mėn. išsiųstas derinimui vertinimo subjektams. Gautos SPAV subjektų išvados pateiktos šios SPAV ataskaitos 2 priede.

SPAV ataskaita parengta 2015 m. rugsėjo mėn. Vadovaujantis *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo* reikalavimais, informacija apie supažindinimą su šia SPAV ataskaita buvo paskelbta (žr. 3 priedą):

- 2015 m. lapkričio 7 d. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tinklalapyje;
- 2015 m. lapkričio 6-7 d. Šalčininkų rajono savivaldybės 13 seniūnijų skelbimų lentose.

Visuomenei buvo suteikta galimybė susipažinti su SPAV ataskaita *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* projektu plano organizatoriaus – Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos patalpose ir Savivaldybės interneto svetainėje: <http://www.salcininkai.lt>.

Viešas susirinkimas, kurio metu bus viešai supažindinta su SPAV ataskaita ir *Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* projektu, įvyks 2015 m. gruodžio 07 d. 17:30 val. Šalčininkų savivaldybės administracijos patalpose, Savivaldybės konferencijų salėje (II a.), adresu Vilniaus g. 49, Šalčininkai.

Viešo supažindinimo protokolas kartu su kitais visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentais bus pateiktas šios ataskaitos 3 priede.

14 PRIEDAI

1 PRIEDAS. ATNAUJINAMO ŠALČININKŲ RAJONO ATLIEKŲ TVARKYMO 2014-2020 M. PLANO PROJEKTAS;

2 PRIEDAS. SPAV APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU SUBJEKTAIS DOKUMENTAI;

3 PRIEDAS. VISUOMENĖS INFORMAVIMO IR KONSULTACIJŲ SU VISUOMENE DOKUMENTAI;

4 PRIEDAS. ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE SUSIDARANČIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ IŠSIDĖSTYMAS ĮSTEIGTŲ EUROPOS EKOLOGINIO TINKLO „NATURA 2000“, NACIONALINIŲ SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR GAMTOS PAVELDO OBJEKTŲ ATŽVILGIU.

1 PRIEDAS. ATNAUJINAMO ŠALČININKŲ RAJONO ATLIEKŲ TVARKYMO 2014-2020 M. PLANO PROJEKTAS

**2 PRIEDAS. SPAV APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU SUBJEKTAIS
DOKUMENTAI**

3 PRIEDAS. VISUOMENĖS INFORMAVIMO IR KONSULTACIJŲ SU VISUOMENE DOKUMENTAI

4 PRIEDAS. ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE SUSIDARANČIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ IŠSIDĖSTYMAS ĮSTEIGTŲ EUROPOS EKOLOGINIO TINKLO „NATURA 2000“, NACIONALINIŲ SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR GAMTOS PAVELDO OBJEKTŲ ATŽVILGIU